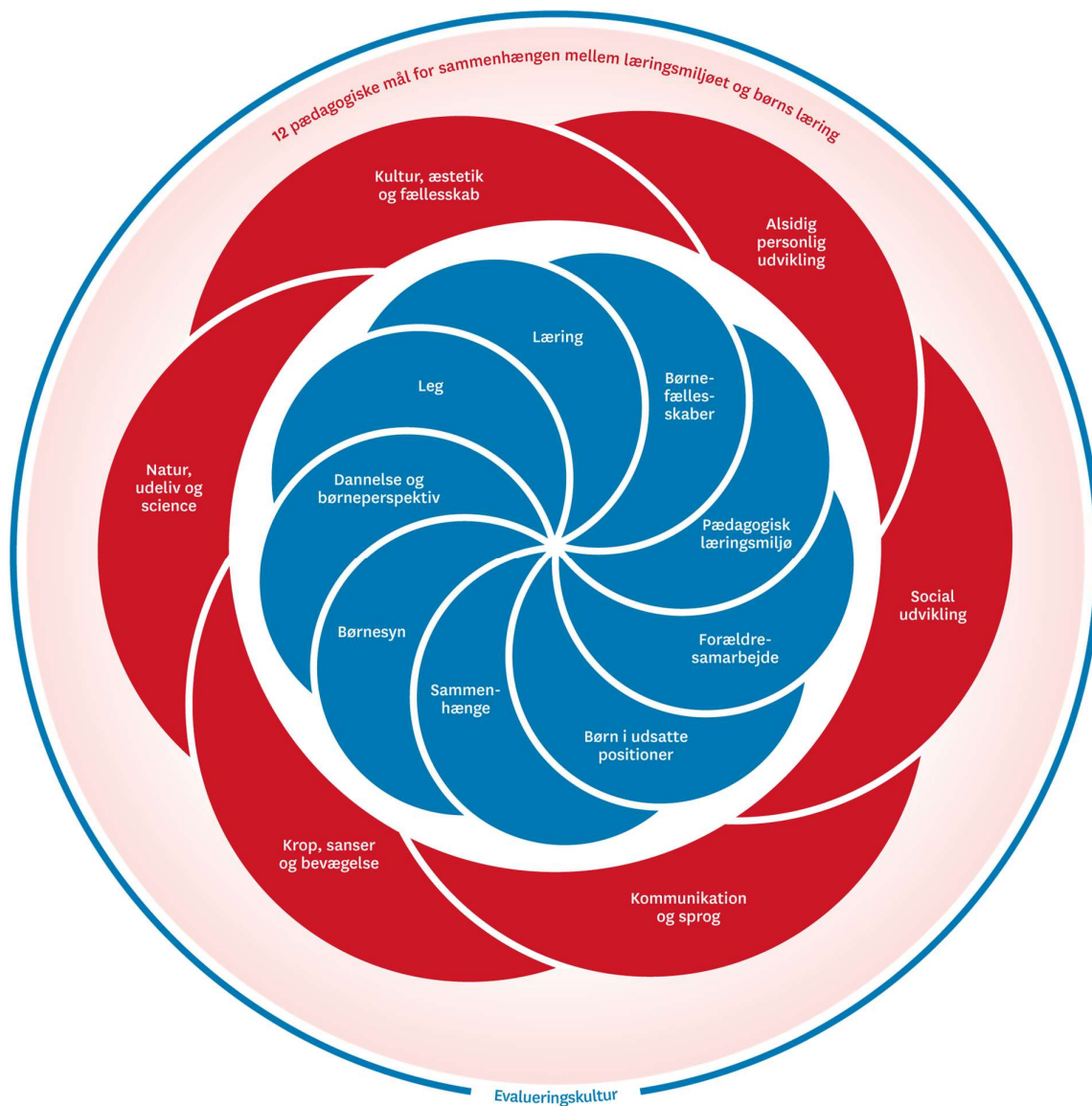

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Skt. Jakob 2024

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den](#)

[styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold.](#) Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehuset Skt. Jakob er en meget gammel institution som er startet som "Kronprinsesse Louises Asyl" d.14. september 1871.

Børnehuset Skt. Jakob er en integreret institution, som er selvejende under administrationsfirmaet SPIA/ApS. Samtidig er vi en del af et større netværk her på Østerbro med i alt 10 selvejende institutioner.

Vi er 13 fastansatte personaler; 6 pædagoger, 4 medhjælpere, hvor den ene fungerer som "flyver", 1 i job med løntilskud, 1 køkkenassistent og 1 leder.

Vi er normeret til 57 børn fordelt på 13 vuggestuepladser og 44 børnehavepladser. Vuggestuen er på én stue, og børnehavebørnene er fordelt på to stuer.

Vi bor på Østerbrogade 57A – lige mellem Brumleby og Skt. Jakobs Kirke.

For evt. nye forældre som ønsker at se Børnehuset, er der mulighed for dette. Alle datoer står på hjemmesiden <http://sktjacob-kk.aula.dk> Ring og aftal tid på tlf.3542 2659 eller skriv via lx55@kk.dk.

Vores vision:

Gennem omsorg bestræber vi os på at skabe sociale velfungerende børn.

Denne vision indebærer, at vi samtidig har stor fokus på forældresamarbejdet. At vi sammen med forældrene er i løbende dialog om, hvad vi kan gøre for det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse. For vi kan ikke gøre det alene!

Det kræver tryghed at kunne agere socialt og skabe venskaber. For os er tryghed et vigtigt element i arbejdet med at få et barn til at kunne lære og være en del af en gruppe. Derfor er den højeste prioritet, når vi modtager nye børn; at alle børn føler, de er en del af fællesskabet.

Men også tryghed gennem hele barnets tid i Børnehuset er vigtigt. For os er tryghed lig med tydelighed. Tydelige voksne som skaber tydelige rammer for børnene, hvor vi alle kan indgå

i et fællesskab og på samme tid har mulighed for at udvikle sig individuelt.

Men det kræver også tryghed for forældre at aflevere deres barn her i huset. Denne proces starter ved "forventnings-samtalen" inden opstart; en samtale med en pædagog fra stuen uden barnet, der skal starte. Det er en samtale om gensidige forventninger og barnets udvikling indtil start i Børnehuset. I samtalen får pædagogen indsigt i og oplysninger om barnet vi skal modtage, så vi fra start kan få barnet implementeret i børnegruppen så trygt som muligt. Og forældrene får indsigt og viden om det hus, de nu skal være en del af og samarbejde med.

Vores pædagogiske principper er: *Omsorg og social udvikling*

Omsorg

Vi ser barnet som værende ligeværdig med den voksne, men ikke ligestillet. Det er os voksne, der har magten og ansvaret for relationens kvalitet – den kan et barn ikke tage ansvar for. Vi voksne har ansvar for, at barnets grænser behandles med respekt og interesse. Vi har ansvar for at være bevidst om, at vi er to i relationen, hvor vi som voksne er tydelige og personlige i vores relation med barnet.

Vi ser barnet være afhængigt af et socialt samspil med de børn og voksne, der er omkring det. Det er vores opgave at møde børnene på en anerkendende måde, hvor de bliver set, hørt og forstået. De voksnes tilgang skal være præget af en god kontakt med børn og forældre, da dette giver tryghed og tillid. En anerkendende tilgang til børnene, skal støtte det enkelte barns specielle behov for udfordring. Det kræver, at vi voksne er nærværende og bevidste om vores ansvar. Vi må tilrettelægge en hverdag med gode rammer for barnet og drage omsorg for, at barnets samvær med andre børn bliver bearbejdet, så barnet oplever anerkendelse og respekt i dagligdagen.

Social udvikling

Vi ønsker at give børnene en udstrakt grad af medbestemmelse, hvor de kan udvikles og trives, og hvor vi har fokus på respekt, tolerance og empati for hinanden. At blive lyttet til og at få sin vilje er to helt forskellige ting. Vi arbejder med at relationen barn – voksen er lige meget værd. Vi har derfor begge ret til at have følelser, meninger og tanker. Det er den voksne, der har ud fra en anerkendende tilgang til børnene skaber de rammer, vi kan handle indenfor.

Her i huset har vi strukturerede aktiviteter, og vi har mere frie valg.

For os er det vigtigt at være en del af fællesskabet OG deltage i de strukturerede aktiviteter. Den strukturerede leg skal afspejle, man er en del af verden. Det enkelte barn får større udfoldelsesmuligheder ved at være i en fast gruppe, hvor vi samtidig har fokus på, man ikke altid kan være sig selv nærmest. Det er i vores faste grupper, vi bl.a. får en større indsigt i nærmeste udviklingszone hos det enkelte barn, hvorefter vi kan tilpasse de forskellige aktiviteter. Vi arbejder med tydelighed og ikke at have – eller give - for mange valg. På denne måde former vi verden for barnet, samtidig med vi skaber overskuelighed og medbestemmelse.

Men det er også vigtigt at kunne mærke efter ift. eget behov. Hvor man som barn får et valg om at deltage. At have muligheden for at kunne mærke "hvad vil jeg?".

Vi forener disse to aspekter ved at have begge dele fordelt ud over ugens forløb. Man kan dog ikke vælge fra over en længere periode, idet det vil begrænse barnets oplevelser og erfaringer. Det er en balance, vi voksne er ansvarlige for at have overblikket over.

Venskaber er af stor betydning, og en vigtig faktor ift. den sociale udvikling. Det er vigtigt, vi voksne respekterer børnenes ret til at danne venskaber på tværs af stuer, køn/identitet og alder, og at vi tager hensyn til dette i vores planlægning. Vores "DNA" i huset er at arbejde på tværs af stuer, hvor vi lærer børnene at have forståelse for både egne og andres følelser. Et eksempel herpå kan være "turtagning" – dvs. at vente på tur.

Læringsmiljø

Der er en rød tråd igennem de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål, hvor der bliver lagt vægt på et godt læringsmiljø med fokus på trivsel, udvikling, læring og dannelse. Et læringsmiljø som foregår hver dag fra kl. 7.00 – 16.45/16.15 hele året rundt. I perioder har vi ekstra fokus på forskellige temaer inden for læringsmiljøerne.

Eksempler på læringsmiljø er:

Garderoben er et område hvor både vuggestue-og børnehavebørn har rig mulighed for at lære, hvordan de selv skal få tøj og sko af og på. Med personalets guiden bliver der sat ord på, hvordan barnet kan hjælpe sig selv, så barnet udvikler og styrker sit selvværd.

At sove til middag foregår dagligt for vuggestuebørnene, og nogle af de yngste i børnehaven. Der er mange rutiner i et "soveritual" lige fra selv at øve sig i at tage tøj af til at skulle tage det på igen efter endt lur. Vuggestuebørnene under 2 år sover udenfor hele året, og vuggestuebørn over 2 sover i senge/på madrasser indenfor. Børnehavebørn som sover ligger på madrasser indenfor. Der er en voksen den første halve time ved sovebørnene. Hvis man ikke sover, kommer man udenfor på legepladsen og lege.

Hver mandag og fredag har vi **fællessamling**, hvor stuerne skiftes til at arrangere aktiviteter. Her har vi aktiviteter ud fra forskellige temaer med en rød tråd imellem emnerne.

Alle børn er inddelt i **faste grupper** efter enten alder eller udvikling. Disse er fastlagt én gang om ugen. Her laves der aktiviteter, der er med til at udvikle barnet ift. de 6 læreplanstemaer.

Vi har **ture** ud af huset, hvor vi deler os op i mindre grupper. Turene er som udgangspunkt på tværs af stuerne og alder. Hvor vi går hen, kan variere meget – det afhænger af formålet med turen.

Måltidet er et læringsmiljø, som både vuggestuen og børnehaven prioriterer højt og har mange pædagogiske overvejelser omkring. Det er lige fra børnenes faste pladser, hvordan sidder vi ved bordet, hvordan kan alle bidrage til en god stemning at lære at øse mad op selv til selv, at rydde af bordet m.m. Dette sker i et tempo, hvor barnet kan lære og udvikle sig med hjælp fra en voksen. Men også på en måde hvor vores ældste børn lærer fra sig til de yngre og derved er rollemodeller samtidig med de yngre spejler sig i de ældste.

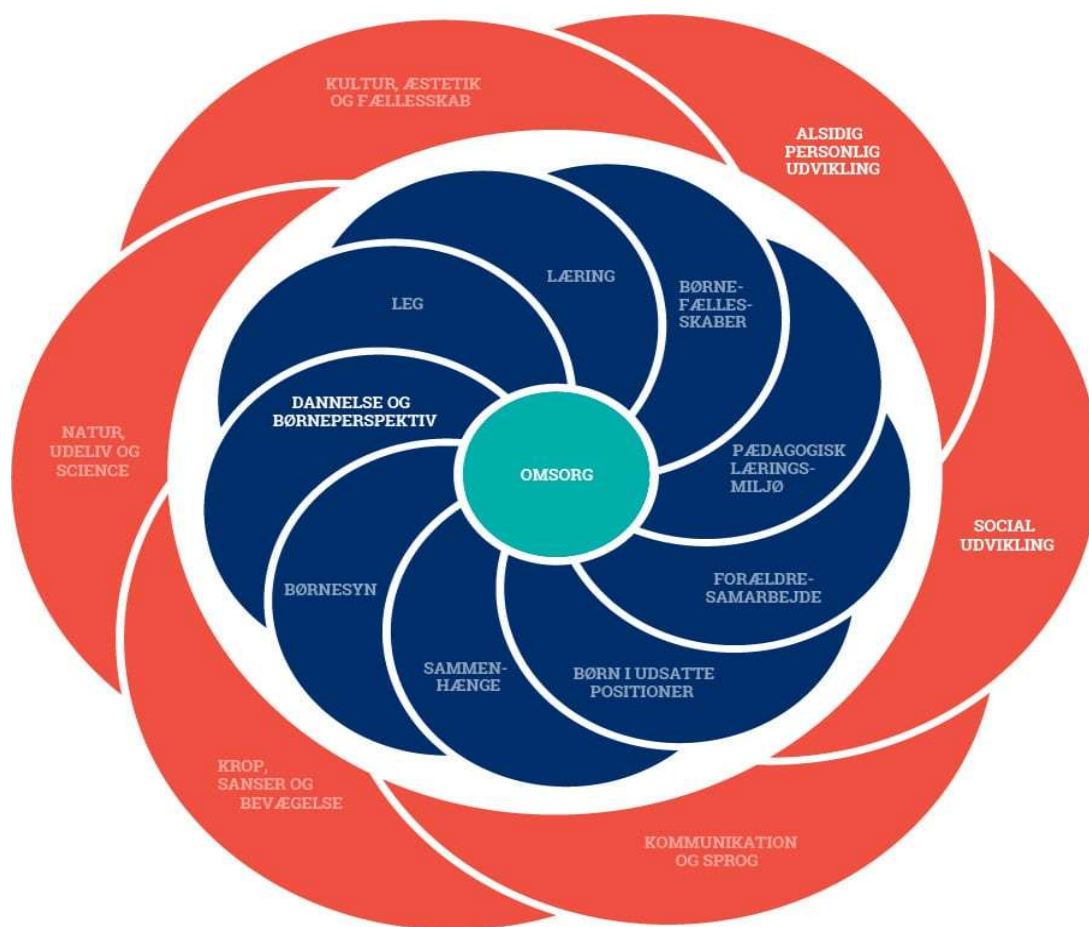
Vi har en **storebørnsgruppe**, som er for de ældste børn i børnehaven. Det er en gruppe for de børn, som formentlig skal starte i skole den kommende sommer. Det er ikke en skolegruppe, men en gruppe, hvor vi har fokus på overgangen fra børnehave til skole og deraf laver forberedende aktiviteter til at kunne gå i skole. Vi samarbejder med Vibehus Skole og KKFO.

Udover faste, planlagte aktiviteter planlægger både vuggestuen og børnehaven aktiviteter hvor både **leg, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter** samt **daglige rutiner** giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Her kan nævnes eksempler som **pædagogisk idræt, at male, brætspil, lege i sandkassen, at finde dyr på legepladsen, rim-og remselege** m.m. Vi

arbejder ud fra zonen for nærmeste udvikling, hvor vi støtter barnet i dets næste udviklingstrin. Dette foregår både på et individuelt niveau og i fællesskabet.

Børn gør, som vi gør, og ikke som vi siger. Det er derfor vigtigt, at personalet er bevidste om at sætte lege i gang, hvor vi både er styrende og "går foran", er "på siden" hvor der kan guides og være "bagved", hvor der kan observeres. Samtidig er vi konstant bevidst om, hvordan vi agerer ift. både vores verbale sprog, men også vores kropssprog.

Hvis du ønsker at læse mere om vores institution, kan du gøre dette på vores hjemmeside:
<http://sktjacob-kk.aula.dk>

Omsorg er et vigtigt fokuspunkt for os her i Børnehuset, og derfor har vi valgt at sætte dette punkt ind midt i "blomsten". Uden omsorg og trivsel er der ingen, der kan lære.

Årshjul for Børnehuset Skt. Jakob – ud fra Den styrkede Læreplan

Sommer/efterår

Læringsmiljø: Natur, udeliv og science, Kommunikation og sprog,

Social samt personlig og alsidig udvikling

Børnehuset er lukket i 3 uger i juli.

Vi modtager mange nye børn både fra egen vuggestue og udefra. Vi har ekstra fokus på omsorg og tryghed, overgange og venskaber.

Vi tager på bondegård med børnehaven og evt. nogle af de store fra vuggestuen. Nogle vuggestuebørn kommer i ZOO.

Vi har fokus på årstiden skifter og bladenes farver.

Børnehuset har fødselsdag – det skal fejres!

Efterår/vinter

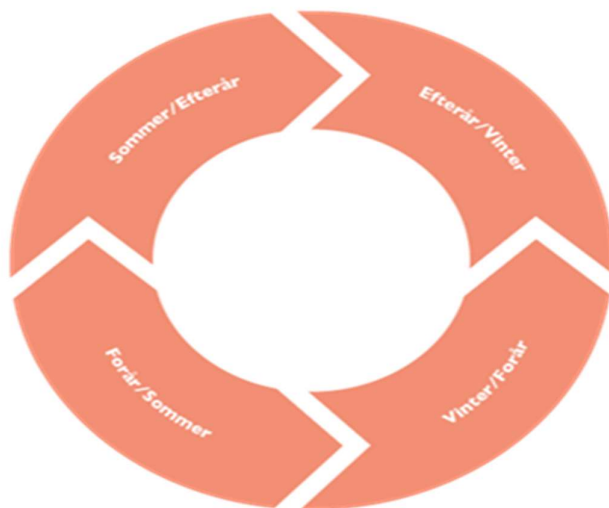
Læringsmiljø: Kommunikation og sprog, Krop, sanser og bevægelse, Alsidig og personlig udvikling samt Kultur, æstetik og fællesskaber

Storebørnsgruppen starter op med de børn som skal i skole den kommende sommer.

Vi arbejder med Fri for Mobberi samt overgange fra børnehave til skole.

Vi har 5-års status samtaler med forældre til evt. kommende skolebørn. Vi forbereder os på juletiden og finder ud af, hvorfor vi holder jul. Vi er til krybbespil i Skt. Jakobs Kirke.

Vi har lukket mellem jul og nytår.

Forår/sommer

Læringsmiljø: kommunikation og sprog, Krop, sanser og bevægelse,

Udeliv og science, Alsidig, person samt Social udvikling

Vi arbejder med bla. dialogisk læsning, bordteater, dramatisering af sange, optræden, oplæsning m.m. Vi bruger biblioteket til at låne bøger og få

inspiration. Vi bevæger os og laver pædagogisk idræt og bevægelseslege, hvor vi får pulsen både op og ned. Vi er ude på vores legeplads så meget som muligt. Vi har blomsterdage, hvor forældre planter blomster på legepladsen med deres børn. For at styrke forældresamarbejdet har vi en arbejdslørdag for forældre og børn. De kommende skolebørn begynder at stoppe, og børn fra egen vuggestue starter i børnehaven samt nye børn udefra. Vi har derfor ekstra fokus på overgange. Vi holder en festdag for de børn som stopper, så de ved, at nu er børnehavetiden slut. Vi har en sommerfest for børn, forældre og familie

Vinter/forår

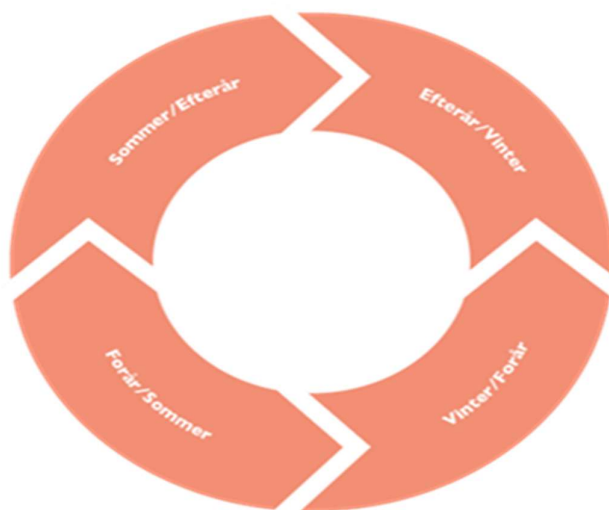
Læringsmiljø: kommunikation og sprog, kultur, æstetik og fællesskaber samt udeliv og science

Vi giver børnene mulighed for at udfordre og udvikle deres sprog gennem aktiviteter, hvor vi som voksne kan støtte dem. Fx gøre dem nysgerrige ift. symboler, billeder, bogstaver, tegn og tal. Selvhjulpethed er altid et fokuspunkt, hvor vi sætter ord på det, der sker og skal ske fx ift. at øve sig i at tage tøj på.

Vi har fokus på, hvordan årstiderne skifter – hvis vi får sne, kan vi eksperimentere med vand og is. Vi fejrer fastelavn (og påske) og hører om, hvorfor vi fejrer de forskellige ting.

Der er 5-års status samtaler og videnoverdragelses-samtaler m. forældre til evt. kommende skolebørn.

Som årshjulets pile viser, er der et flow mellem de forskellige læringsmiljøer og intet er derved statisk.

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Først forholder I jer til de fem elementer:

- *Børnesyn*
- *Dannelse og børneperspektiv*
- *Leg*
- *Læring*
- *Børnefællesskaber.*

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I Børnehuset Skt. Jakob opfatter vi begrebet barnets alsidige personlige udvikling, som den dannelsesproces der sker, når et barn med et personligt potentiale møder andre mennesker, som påvirker barnet og bidrager til, at barnet får livserfaring. En alsidig personlig udvikling forudsætter, at samværet og samspillet med omverdenen er mangfoldigt og anerkender og involverer barnet i processen. Vi ser børnene som selvstændige individer, som gennem deres tid i Børnehuset lærer at føle sig som en vigtig del af fællesskabet.

Børnehuset har et miljø, hvor børnene ved, at de altid kan få hjælp og støtte hos en ansvarlig voksen. Dette kommer til udtryk ved, at vi voksne er synlige, omsorgsfulde og nærværende. Vi har øje for at hvert enkelt barn har sine egen meninger, og vi er et hus, hvor der er plads til at alle kan udvikle sig og lære. Det ses i praksis ved at vi sætter ord på vores handlinger, og vi skaber trygge rammer ved at være i øjenhøjde, hvor vi kan skabe tillid og anerkendende relationer.

Vi arrangerer lege både i vuggestuen og børnehaven, hvor det enkelte barn kan udvikle sine sociale kompetencer, hvor der samtidig er plads til at udvikle kreativitet og fantasi. Dette kan være i en vokseninitieret leg, som børnene selv udvikler videre på, efter den voksne bevidst har trukket sig ud af legen. Den voksnes rolle er nu at være "bagved" og observere, om alle børn er med og får plads i legen.

Et praktisk eksempel i vuggestuen er, at de har en sangkuffert med forskellige figurer med relation til de sange, som børnene vælger og synger. Vi taler om forskellige følelser ud fra konkrete situationer, højt-læsningsbøger m.m. med det formål, at barnet lærer sine egne og andres følelser at kende. Barnet er herved en del af et børnefællesskab samtidig med, barnet har mulighed for

selv at vælge den figur, der skal synges om. Her er der samtidig fokus på turtagning, som er en dannelsesproces ift. at til lære barnet at være demokratisk og hensynsfuld i et større børnefællesskab.

Et praktisk eksempel i børnehaven er, at vi arbejder med følelser både i børnenes leg og konfliktsituationer og ligeledes ved at tale om emnet til fx samling. Her sættes der ord på, hvad der kan gøre én glad/ked af det/bange m.m., Der snakkes om hvordan man ser ud, når man føler sådan, og hvis man fx er ked af det, tales der om, hvordan man kan blive glad igen. Der tales om, at det er okay at have disse følelser, og børnene trænes i at aflæse dem hos andre.

Til en aktivitet som denne bruger vi fx materiale fra "Fri for Mobberi", vores læringsmiljøspuder med ansigtsudtryk eller andre materialer målrettet læringsmiljøet.

En måde hvorpå vi hjælper barnet til at komme nemmere ind i børnefællesskabet om morgenen er ved, at barnet siger farvel til mor/far i døren til stuen. Forældrene går ikke med ind på stuen om morgenen. Vi har erfaret, at denne måde at sige farvel til mor/far på gør det nemmere for barnet at vide, hvad der skal ske om morgenen. Forventninger til det enkelte barn, ift. om det skal være i gang med noget, inden mor/far er gået forsvinder, samtidig med, forældrene kender rammen for at aflevere. Vi kalder det, at "*den følelsesmæssige elastik*" er forsvundet.

Hvis det er en dårlig morgen for det enkelte barn, inviterer personalet naturligvis mor/far ind på stuen, hvor der kan siges farvel.

At mor/far ikke er på stuen om morgen gør, at vi er meget bevidste om det ejerskab, forældre gerne skal have i deres barns institution. Derfor kan forældre gå ind på stuen om eftermiddagen, hvor de kan være med til at lege færdig, kigge på en tegning i skuffen osv. og derved møde de andre børn og personaler i deres element.

Vores mål er:

At tilrettelægge en hverdag med gode og omsorgsfulde rammer samt lærerige børnefællesskaber for barnet. At være et børnehus hvor barnet udvikler sig, trives og lærer i samvær med andre, så barnet oplever anerkendelse, tillid, tryghed, omsorg og respekt i hverdagen.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

En forudsætning for det enkelte barn kan udvikle sig, lære, trives og dannes er, at vi giver barnet gode forudsætninger for at opbygge fortrolige og tætte relationer til andre mennesker. På denne måde vil barnet opleve ansvarlighed for sig selv og andre, da sociale relationer udvikles i fællesskaber.

Barnet skal opleve tryghed og tillid til andre, og kunne rumme andres holdninger, behov og sætte grænser for sig selv. Desuden skal barnet med tiden være i stand til at løse egne, mindre konflikter.

I Børnehuset støtter vi allerede etablerede venskaber, og giver mulighed for at disse kan udvikle sig på flere planer. For de børn som har vanskeligt ved at etablere sociale relationer, guider vi, hjælper og støtter op, så alle børn får mulighed for at have minimum en rigtig god ven, mens de går i Børnehuset.

Det er vigtigt, at personalet ser sig selv som rollemodeller for børnene og er bevidste om de signaler vi sender. F.eks. måden at kommunikere med kollegaer på, men ikke mindst måden at kommunikere med børnene på. Her tænkes på både den verbale og den nonverbale kommunikation.

Vi arbejder med at lære børnene at have empati for hinanden og derved bla. trøste hinanden. Vi arbejder på at børnene kan se hinandens forskelligheder, som kan bruges i diverse situationer – f.eks. ved at hjælpe hinanden ved frokostbordet.

Et eksempel kan være til samlinger hvor børn og voksne fra stuen samles. Her kan børnene fortælle om forskellige oplevelser, som de gerne vil dele med deres kammerater.

I Børnehuset Skt. Jakob arbejder vi med Fri for Mobberi både her i huset og i samarbejde med vores Stærkt Samarbejdspartnere.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi er et hus, hvor vi opfordrer forældre til at være nysgerrig på vores praksis. Et tæt og forpligtende samarbejde mellem institutionen og hjemmet betyder alt for vores samarbejde omkring barnet.

Det kan derfor være af stor værdi, at forældre spørger ind, hvis de undrer jer over noget eller er i tvivl om noget. Dialog er alfa-omega for samarbejdet mellem forældre og os som fagpersoner ift. udviklingen af et barn. Vi lægger en stor betydning i forældresamarbejdet, som indebærer alt fra samarbejdet af det enkelte barn til at deltage i arrangementer i Børnehuset.

At vi fra starten får en god dialog med forældre, er altafgørende for en god start for både barn og forældre. Derfor inviterer vi alle nye forældre til en samtale, hvor forældresamarbejdet er i fokus. Dagsorden for mødet er bla. gensidige forventninger og rammerne for livet i Børnehuset. Mødet er uden det barn, vi skal til at lære at kende.

Det betyder, at når man har fået plads i Børnehuset, får forældrene tilsendt en mail, hvori velkomstfolder, dagsorden for samtalen ift. forældresamarbejde samt vores forventninger til nye forældre. Vi har god erfaring med, at denne dagsorden skaber rammen for en god start og et godt forældresamarbejde, hvor forældrene bla. får mulighed for at fortælle om deres barn.

Når barnet har gået en måneds tid i Børnehuset, får forældrene en ny mail med mere info om huset og vores principper ud fra, at nu kender forældrene lidt til rammerne. I denne info er bla. et pixie-udgave om ”kommunikation på Aula” ift. **hvordan forældre skal forholde sig ift. at melde fravær, sygdom, og give beskeder på Aula.**

Vi bruger meget gerne Aula og sender bla. billeder og tekst fra dagen via platformen. Men da vi gerne vil fremme dialogen og derved forhindre at al kommunikation foregår skriftligt via Aula, har vi udarbejdet denne pixie-udgave, som sendes til forældrene.

Mens vi har barnet gående i Børnehuset, tilbyder vi løbende forældrene samtaler.

I vuggestuen bliver nye forældre tilbudt en samtale efter 3 – 6 mdr. og der kan være et overleveringsmøde fra vuggestuens til børnehavens personale, hvor forældre er med.

I børnehaven afholder vi 4-års samtaler og med alle kommende skoleforældre afholder vi 5-års status-samtaler. Herudover tilbyder vi vidensoverdragelse-samtaler med de forældre, hvor det giver mening ift. barnets evt. skolestart.

Der er altid mulighed for forældre for at bede om en samtale udover de nævnte, hvis der er behov for dette. Omvendt vil pædagogerne altid indkalde forældre til en samtale, hvis et barn har nogle ekstra udfordringer, der giver mening at snakke om, hvor vi sammen finder en måde, hvorpå vi kan guide og hjælpe barnet bedst muligt.

Den daglige snak med forældrene sker på stuerne eller via en telefonsnak, hvis der er behov for dette.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Hvis et barn i Børnehuset – enten i vuggestuen eller i børnehaven - har brug for ekstra støtte/omsorg, er det pædagogiske personale ansvarlig for, at der bliver taget hånd om dette. Personalet kan i en periode have særlig fokus på barnet, og ud fra eventuelle observationer tage stilling til, hvilke tiltag, der skal sættes i gang via en handleplan. I hvert enkelt tilfælde fastlægger vi individuelle mål for indsatsområdet til det enkelte barn, så der skabes grundlag for, at barnet føler sig anerkendt og værdsat. Vi bruger primært SMTTE-modellen.

Målet er at få barnet inkluderet i børnegruppen, så de får udnyttet og udviklet deres kompetencer og ressourcer, med henblik på at deltage i de mange forskellige aktiviteter i Børnehuset. Børns indbyrdes samspil, deres relation i en gruppe og deres indbyrdes samspil har alle betydning for den læringsproces, barnet skal igennem.

Det kan være, at en voksen i en periode har særlig opmærksomhed rettet mod det enkelte barn, eller at institutionen henvender sig til f.eks. tale-hørekonsulent, PPR eller støttekorpsset for derigennem at få nogle redskaber til at hjælpe barnet samt forældre på den bedst tænkelige måde. Dette sker altid i samråd med forældrene.

Herudover bruger vi også Kompetence-centeret til faglig sparring til personalet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Her i Børnehuset samler vi de ældste børn i en ”storebørnsgruppe”, da de nu er de ældste og formentlig skal i skole den kommende sommer. Fra slutningen af oktober – april samles gruppen to gange om ugen. Der er faste voksne tilknyttet gruppen.

I denne gruppe bliver børnene præsenteret for forskellige tiltag, som er målrettet gruppen og det at være et kommende skolebarn. Ét af de faste tiltag i storebørnsgruppen er trafik. Her bruger vi bla. Trafiklegepladsen og besøger de skoler (i skolegården), hvor børnene skal gå i skole. Trafikforløbet afsluttes hvis muligt med et besøg fra politiet, som går en tur med børnene og pædagogerne.

Vi samarbejder med én af vores lokale skoler, Vibenshus Skole. Vi er på besøg både i skolen og på fritidshjemmet. Børnene bliver introduceret for overgangen til skolen med forskellige tiltag i samarbejde med skolen; besøg i en 0.klasse på skolen samt besøg her hos os af 3. klasserne fra skolen, hvor de unge læser højt for børnene her i Børnehuset.

Herudover er gruppen på besøg på KKFO'en på skolen til ”Fri for Mobberi”-uge. Her deltager vores gruppe af børn i et forløb om ”Fri for Mobberi” sammen med andre børnehavebørn fra børnehaver i vores netværk af ”Stærkt Samarbejde”. ”Stærkt samarbejde” er et samarbejde mellem børnehaver, KKFO og skole i forbindelse med en god overgang fra børnehave til skole.

I forbindelse med overgangen til skole videndeler vi på Aula med den kommende skole, som barnet skal gå på. Der er 5-års status møde i efteråret og vidensoverdragelsemøde i februar/marts, hvis der er behov for en opfølgende samtale eller en skoleudsættelse skal afsluttes.

Vi udfylder papirer vedr. vidensoverdragelse i henhold til København Kommunes regler. Det betyder, at vi ikke udfylder ”sær-skemaer” fra privatskoler. Vi udleverer til gengæld meget gerne en kopi af skemaet fra Hjernen og Hjertet i Aula til udlevering på privatskolen.

Hvor det giver mening, har vi netværksmøde i forbindelse med overlevering, hvor forældre og evt. samarbejdspartnere deltager.

Hvis et barn skal skifte dagtilbud vidensdeler vi overgangen mellem de to dagtilbud. Dette med henblik på at skabe kontinuitet i barnets liv og med håb om en god modtagelse af barnet i det nye dagtilbud. Vi orienterer forældrene om vidensoverdragelsen og inddrager dem bla. via Forældreportalen på Aula.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi samarbejder med vores nabo, kirken, hvor vi årligt er til krybbespil, hvor vores børn aktivt deltager med figurerne, der indgår i krybbespillet.

Som tidligere nævnt bruger vi aktivt én af de lokale skoler, og vi er på ugentlig basis rundt på diverse legepladser og parker – især Fælledparken – her i lokalområdet. Her bruger vi især områderne til at have fokus på den grovmotoriske udvikling.

Vi bruger vores anden nabo, Brumleby, som er et godt sted at gå hen for især vores børn i vuggestuen og de yngste i børnehaven. Brumleby har ”sit eget liv”, og der er mange forskellige oplevelser at hente lige fra at kigge på katte til at lege på legepladsen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børnenes oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 30)

Det fysiske børnemiljø

Når vi taler om det fysiske børnemiljø kan det kan det f.eks. omhandle: støj, indeklima, plads til fysisk udfoldelse, stille aktiviteter, hygiejneforhold, lysforhold, garderobe, legeplads, udearealer, stuens indretning og størrelse.

Huset indenfor

Huset som består bl.a. af et fællesrum som binder de tre stuer sammen: to børnehavegrupper og en vuggestuegruppe. Herudover har vi en lang gang samt en mindre gang til køkkenet og kontoret. Huset har også en 1. sal, denne bruges ikke til pædagogiske aktiviteter. Alle husets rum bærer præg af at være en del af et gammelt hus – et gammelt børneasyl. Asylbygningen blev indviet den 20. maj 1886 og er indrettet med meget højt til loftet og med smukt udskårne gerigter samt kakler udskåret i væggene fra det oprindelige asyl. Efter en stor renovering blev huset ombygget og genindviet i 1997 og blev derfra til det nuværende Børnehuset Skt. Jakob.

Vuggestuen består af to rum og et badeværelse. I væggen mellem de to rum er der et stort rundt vindue. Begge rum samt badeværelset fremstår lys og venlig. Der er desuden døre ud til legepladsen, hvor igennem man kan følge med i, hvad der sker på legepladsen.

Det andet rum, der også er soverum for de store vuggestuebørn, der sover inde, er indrettet med forskellige legestationer og en stor madras, der kan tumles på.

Hele vuggestuen er indrettet med legestationer som f.eks. et område til leg med biler, område til leg med mad og spise ting, en dukkekrog, og en læsekrog. Der er således plads til både mere fysiske aktiviteter og mere stille og fordybende lege. Der er også mulighed for at dele gruppen og rummene op i mindre grupper således at fordybelsen kan være i centrum.

De to børnehavegrupper ligger overfor hinanden på hver sin side af fællesrummet. Det store fællesrum er bl.a. udstyret med en klatrevæg, madrasser og en stor dukkekrog, hvor mange børn kan lege sammen. I rummet er desuden borde og stole således, at rummet kan inddrages og benyttes til spisning af f.eks. fælles morgenmad. Rummet indbyder til leg i små grupper og til fordybelse. Området kan afskærmes ved at lukke dørene.

Stuerne er i grundplan indrettet forskelligt, men er begge indrettet med legezoner således, at der kan foregå leg i mindre grupper. Begge stuer har vinduer ud mod hver sin side på legepladsen.

Ift. hvordan stuerne er indrettet, er der tænkt på fleksibilitet, og hvordan man kan skabe "rum i rummet", samtidig med der skal være plads for børnene til at slappe af. Til sidstnævnte har begge stuer bla. flytbare fat-boys.

Den ene stue har "det lille rum" der kan lukkes af med et stort gardin. I det rum er der mulighed for at fordybe sig i leg udover det fungerer som spiseplads til frokost.

I det store rum er der bl.a. en legestation, hvor børnene kan stå og lege med fx plus-plus eller Legoduplo.

På stuen er der også en sofa, hvor man kan sidde og fordybe sig i en bog, hyggesnakke eller lytte til en lydbog.

Den anden stue har en mindre "grotte" der ligeledes har et stort forhæng. Grotten er et godt sted for at lege hule og for at fordybe sig i de bøger, der befinder sig i grotten.

På stuen står en stor reol, som er en sat som en flytbar rumopdel, hvor der kan foregå forskellige lege på hver sin side af reolen, uden at børnene går ind i hinandens lege.

Der er høj-borde i begge børnehaver, hvor børnene sidder på taburetter.

Alle rum er indrettet fleksibelt, hvor de fleste af møblerne er med hjul på. Det giver mulighed for at flytte alle møblerne ud til siden eller ind i et andet rum, så det store rum giver mulighed for at lave fx bevægelseslege og andre pædagogiske aktiviteter, som kræver en masse gulvplads.

Der arbejdes med et mere åbent miljø, hvor f.eks. de yngste børnehavebørn og vuggestuen kan lave aktiviteter sammen. Vores DNA er at arbejde og være på tværs af huset, hvor små og store går i samspil med hinanden, lærer fra og af hinanden og er rollemodeller for hinanden.

Alle måltider på nær morgenmaden indtages med få undtagelser i de enkelte grupperum. Om sommeren eller når vejret tillader det, indtages frugten ofte på legepladsen.

På husets lange gang har alle børn deres garderobepladser med fotos af dem selv. Alle børn har foto med navn på øverste låger. På den måde kan alle finde egen plads og føle, det er deres plads. Derfor kan de også blive lidt utilfredse, hvis nogen sætter sig på *deres* plads. Alt børnenes overtøj og sko/støvler er i "nåhøjde", så de selv kan tage det på. Eller hjælpe et andet barn med at tage tøj på.

Der bliver på alle stuer luftet ud og børnehavebørnene er ude på legepladsen i det tidsrum, vuggestuebørnene og de yngste børnehavebørn sover. I vuggestuen sover børnene over 2 år inde i senge eller på madrasser i vuggestuen. Børn under 2 år sover i barnevogne eller "krybber" uden for i et skur. Der er alarm, så børnene kan høres på stuen.

De yngste børnehavebørn sover på madrasser indenfor i børnehaven.

Grundlæggende er alt legetøj i børnehøjde, dog er legetøj til de største børn, hvor der kan være dele af små elementer sat i en højde, hvor en voksen skal tage det ned.

Udenfor

Børnehuset har legeplads på tre af husets sider. Der er direkte adgang til legepladsen fra husets lange gang og fra vuggestuen.

Børnehavebørnene er ude i lange perioder af dagen og vuggestuen ofte om formiddagen. Om sommeren er alle dog meget mere ude end om vinteren. På legepladsen er plads og mulighed for at lege og bevæge sig på forskellige arealer og på forskellige underlag. Der er mulighed for at lege i

mindre grupper, lige som der er mulighed for at lege i store grupper. På legepladsen er der flere legehuse, der er forskellige typer af gynger, så både små og store kan gynges. Der er enkeltmands gynger og der er en stor gynges, hvor man kan gynges sammen. Der er mulighed for at køre på forskellige typer køretøjer – forskellige typer cykler og motorcykler. Der er mulighed for at spille forskellige typer af boldspil. Der er også mulighed for at lege i sandkasse – lave mad og kager, børnene kan klatre i legepladsens tårn og rutsje på rutsjebaner.

På den ene side af huset ind mod Brumleby er der, hvad man næsten kan betegne en *natur* legeplads, hvor man kan kravle på træstammer, finde krible krable dyr, gynges lege med pinde – hvis man f.eks. er en ridder og der kan spilles på instrumenter i træ. Om sommeren hænges der ofte en hængekøje op til at ligge og hygge sig i.

Det psykiske børnemiljø

Det psykiske børnemiljø kan f.eks. handle om samspil mellem børn og voksne (gensidig respekt og tolerance), børnenes indbyrdes samspil (sprog, handlinger, respekt, samvær), plads og accept af menneskers forskellighed og evt. mobning

Vuggestue og børnehave

Institutionens børn har mange berøringsflader på kryds og tværs af aldersgrupper. Husets "DNA" er at være ét hus, hvor vi sammen spiller hinanden gode og skaber aktivitet på tværs af børnegrupper.

Vi kan mødes mange steder i løbet af en dag; det kan fx være på legepladsen, i garderoben. i køkkenet når der skal hentes madvogn, når personalet og/eller børn flytter sig fra stue til stue. Det betyder at børnene har et godt kendskab til alle husets øvrige børn og voksne. Selvfølgelig gælder det mest for de ældste vuggestuebørn og børnehavebørnene ift. at kende hinanden fx ved navn. Men alle børn har et kendskab til hinanden. Den praksis betyder stor tolerance, respekt, åbenhed og empati for hinanden.

Som personale kan vi se glæden, når børnene mødes om morgenen, der evt. vinkes og siges hej og farvel til de voksne og når vi mødes ude ved cyklerne på vej hjem uden for huset.

Vi kan se de glidende overgange har en betydning mellem vuggestue og børnehave, hvor børn fra vuggestuen mødes med tidligere "kollegaer" fra vuggestuen og langsomt introduceres til resten af børnegruppen i børnehaven.

Vi arbejder meget med et respektfuldt samvær, hvor børnene mødes i deres følelser, og støttes til at komme videre. Men også i samspillet, hvor der skal siges fra og gives mod til at holde på sin ret. Allerede i vuggestuen lærer børnene at sige "stop", når andre overskrider deres grænser f.eks. ved at tage det legetøj, de leger med. De voksne i vuggestuen hjælper med at sætte ord på de svære ting,, når fx et barn bliver ked af ikke at kunne komme til at styre bilen, fordi et andet barn leger med den. "Du bliver ked af du ikke kan styre. Det kan jeg godt forstå..." kan være ord, vi sætter på situationen. For det er ok at blive ked af det, lige så vel som det er ok at blive vred, glad, sur osv.

Da børn er forskellige, reagerer de også forskelligt. Derfor er vi nødt til at navigere i deres forskellighed og være opmærksom på at vores tolerance er forskellig overfor det enkelte barn. Vi er opmærksomme på, at børnene skal lære at rumme deres følelser. Og de skal lære at håndtere deres følelser og få hjælp til at få nogle "værktøjer". Der er forskel på børnenes alder og hvordan man bliver fx sur/vred. Vores opgave er at hjælpe dem i deres følelser. Vrede eller surhed må aldrig gå ud over andre eller sig selv. Ingen børn skal udstilles; derfor er det okay at trække de sure/vrede væk fra gruppen.

Hos os er det okay at sige grimme ord/bande, hvis man slår sig. Så længe det er i momentet, og det ikke fortsætter som fx "Av, for helvede", "Lorte-skovl" osv.

Hos os bruger vi ikke "fuck-finger". Det mener vi er dårlig stil og unødvendigt at bruge. Både her og ude i samfundet. Børnene aner derudover ikke, hvad det betyder.

Hvis et barn har gjort noget uhensigtsmæssigt, kan vi godt give børnene en pause på en bänk. Men det er **aldrig** uden en voksen, der italesætter og snakker med barnet om det der er sket. Så det er ikke en skammekrog. Vi er meget opmærksom på børneperspektivet ift. at pausen ikke opfattes som en straf. Tonefaldet er derfor et opmærksomhedspunkt fra vores side. Vi er nødt til at løse en evt. konflikt, og derfor hører vi altid begge sider af sagen. Nogle børn siger ikke så meget, når de sidder på bænken, men da vi kender børnene så godt, som vi gør, kan vi differentiere snakken.

I vuggestuen bruger vi fagter til at udtrykke børnenes følelser. Og bøger samt plakater til at illustrere de forskellige følelser. I hele huset har vi desuden "siddepuder" med forskellige ansigtsudtryk, som vi bruger i pædagogiske aktiviteter.

Både i vuggestuen og i børnehaven arbejder vi med *Fri for Mobberi*. Det betyder, at der er en rød tråd i personalets arbejde med forebyggelse og kendte rammer for dialog med børnene, når vi fx tager dialogkortene frem og taler om dem med børnene eller leger aktivitetslege. Husets arbejde med *Fri for Mobberi* skaber en grundforståelse for samvær, som børnene tager med sig over i skolen, der arbejder videre med *Fri for Mobberi*.

Inklusion af børn med udfordringer i børnegrupperne er et tydeligt tegn på den rummelighed og forståelse, der findes i børnemiljøet. Der gives plads og forståelse for, at der ind i mellem indgås særaftaler f.eks. hvis et barn ikke ønsker at tale foran en hel børnegruppe. Så kan de voksne være oversætter, så barnets budskab alligevel får en stemme i børnegruppen.

Det æstetiske børnemiljø

Det æstetiske børnemiljø omhandler f.eks. stuenes indretning og udsmykning – virker den stimulerende og inspirerende på børnene? Er børnenes omgivelser inde og udenfor udformet på en måde, som fremme børnenes lyst til at bevæge og udfolde sig, fordybe sig og have stille lege?

Nå vi taler om æstetik i denne sammenhæng skal det forstås som **æstetik**, hvis det angår sansning. Sansning af den skønne specielle nydelse eller kunsten – uden at vi her vil definere hvad kunst er. Samt æstetik sagligt set som kropsligheden.

Indenfor

Husets mange vinduer ud mod legepladsen med dens store træer samt mod Brumleby giver et helt specielt æstetisk rum, hvor børnene kan se ud på træerne og fuglene i træerne og lade roen falde på og tankerne flyve.

Vægmalier, pynt og kunst i børnehøjde rundt om i huset efterlader plads til fordybelse og sansning. Ofte bruger vuggestuen musik til at stimulere det æstetiske og lade en ekstra dimension – en æstetisk dimension komme til sin ret, når der f.eks. males, laves forskellige former for kreativt arbejde og kunst.

Fra tid til anden fordyber huset sig i kunst. Der bliver valgt forskellige tilgange, temaer og typer af kunst og materialer som børnene får lov til, at udtrykke sig gennem.

Der tænkes altid i børnehøjde, når billedrammer, aktivitetscentre o.l. placeres. Årstider og traditioner bliver også brugt i udstillinger og affotograferet, for at børnene kan gense de forskellige ting og inviterer til dialog med personale og forældre.

Vi har rundt om i huset rammer og områder, hvor der løbende udskiftes billeder fra aktiviteter, ture eller fokuspunkter, der arbejdes med. Børnene peger og personale/forældre inviteres ind til dialog, hvorved barnet oplever at høre ord gentaget.

Mindst en gang om ugen er **alle** børn og personaler i huset samlet for at synge og danse **sammen**. Lige som yoga og afspænding til afspændingsmusik bliver brugt flittigt.

Alle stuer har toiletrum med hæve-sænke borde, så børnene selv kan kravle op og ned. Lige som små toiletter gør at børnene selv kan klare toiletbesøg eller være med til det. Alle børn har også en kurv med skiftetøj, som hjælper det enkelte barn til selv at lære at være med til at tage tøj af og på.

Udenfor

Legepladsens mange niveauer indbyder til nye udfordringer for både motorik og sanser. Der er flere bede og krukke med blomster og krydderurter, der om sommeren opfordrer til både at smage og dufte og se på bier, mariehøns, tissemyre, snegle m.m.

Vi får øje på vinden, der puster til blade, grene og ting på legepladsen. Det vækker vores nysgerrigheden og sanserne. En tur kan være at sætte sig lige uden for huset på en bænk, hvor børn og personale sammen "ser på livet", der går forbi. Der bliver talt om biler, busser, hunde, mennesker og meget mere. Nogle gange kan der dufte fra en bager andre gange fra en hundelort.

Der er flere steder på legepladsen rum, som indbyder til fordybelse. Desuden har valget af træmaterialer altid være vigtigt i vores valg af legeaktiviteter på legepladsen, hvor vi har forsøgt at have en rød tråd gennem alle ude-aktiviteterne.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

- **Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.**

Vi ser barnet som et menneske, der er afhængigt af et socialt samspil med de børn og voksne, der er omkring det. Det er vores opgave at møde børnene på en anerkendende måde, så de bliver set, hørt og forstået. De voksnes tilgang skal være præget af en god kontakt med børn og forældre, da dette giver trykthed og tillid. At vi har en anerkendende tilgang til børnene, skal støtte det enkelte barns specielle behov for udfordring. Det kræver, at vi voksne er nærværende og bevidste om vores ansvar. Vi må tilrettelægge en hverdag med gode rammer for barnet og drager omsorg for, at barnets samvær med andre børn bliver bearbejdet, så barnet oplever anerkendelse og respekt i dagligdagen.

Vi skal anerkende barnets mulighed for at sige til og fra i forhold til aktiviteter og kontakt med børn og voksne i institutionen. Dette vil give barnet gode forudsætninger for at opbygge fortrolige og tætte relationer til andre mennesker, som gerne skulle munde ud i, at barnet oplever, større selvværd og ansvarlighed for sig selv og andre.

Eksempel i vuggestuen:

Vi lærer børnene, at det er i orden at sige nej til hinanden – fx hvis et andet barn tager ens legetøj eller sut. Selv uden et sprog kan barnet vise det andet barn, det siger nej. Det lærer vi alle børnene ved at de strækker armen ud og viser "stop". "Stop" er det samme ord for nej, og på denne måde kan selv et lille vuggestuebarn vise, hvor ens personlige grænse går.

Eksempel i børnehaven:

I børnehaven bygger vi videre på at sige "stop/nej" med armen med at børnene sætter ord på, hvad de ikke vil have. Via materialer fra "Fri for Mobberi" giver vi børnene redskaber til, hvordan de kan sætte ord på ift. egne, personlige grænser.

Næste skridt er, at vi lærer det barn, som får nej at acceptere et "stop/nej". Vi sætter ord på, at det er okay at spørge ind til, hvorfor man får et nej, så barnet får en forklaring på afvisningen. Afhængig af barnets alder er den voksne opmærksom på, hvor meget guiden barnet har brug for.

Det skal dog tilføjes, at der naturligvis er en balance i, hvor ofte både det enkelte barn får et nej, og hvor ofte alle børn siger nej til andre. Her er det vores opgave at sørge for, at ingen børn føler sig ekskluderet/ekskluderer andre, så det netop ikke påvirker den alsidige personlige udvikling.

Vi laver den obligatoriske TOPI på alle børn to gange årligt, hvor vi kommer ind over alle læreplanstemaer. I denne proces deltager hele husets fastansatte personaler.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi hjælper det enkelte barn med at etablere begyndende venskaber, og vi lærer dem at hjælpe med at trøste, hvis andre er kede af det. Da vi arbejder med ”døren på klem”, har børnene mulighed for at danne sociale relationer på tværs af stuer og alder. Dette kan bl.a. opnås ved ture ud af huset, hvor vi tager af sted på tværs af stuerne, så børn og voksne fra både vuggestue- og børnehavegruppen er af sted sammen i mindre grupper. Vi har erfaring med, at de mindre grupper gør det nemmere for børnene at danne relationer og skabe venskaber.

Når vuggestuen fx har sangkufferten i brug, lærer børnene på tur at respektere hinandens valg, ligesom de gør, når de skal vaske hænder og have mad.

Børnehaven holder nogle dage samling, hvor børn og voksne fra stuen samles. Her kan børnene fortælle om forskellige oplevelser, som de gerne vil dele med deres kammerater. Det er her, de lærer at tælle hinanden, lytte til hinanden og respektere, at de er en del af en gruppe. Desuden arbejder vi med ”hjælpevenner” – dvs. de store hjælper dem yngre børn ved fx håndvask inden frokost og følger på plads ved bordet.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sprog er en forudsætning for at udtrykke sig og kommunikere med andre. Børnene skal i hverdagen have mulighed for at lege med og afprøve sprogets mange nuancer, for derigennem at kunne udvikle deres sproglige kompetencer og kreativitet.

I vuggestuen italesætter vi alt, hvad vi gør, og vi lærer at sætte ord på behov og følelser. Vi bruger rim og remser og synger meget, og vi bruger mange fagter. Vi opfordrer børnene til at bruge talesprog i stedet for at råbe eller slå, og derved skabe bedre sprogfærdigheder.

I børnehaven giver vi børnene tid, plads og ro til at udforske sprogets forskellige muligheder. Vi sætter ord på det vi ser, hører og oplever sammen. Vi forsøger altid at have en sammenhæng mellem det vi siger, og det vi gør.

Børnenes nysgerrighed for sprogets mange muligheder udfordres ved at gøre brug af sanglege, rim, remser og historiefortælling i dagligdagen. Vi er bevidste om, at vores indbyrdes måde at kommunikere på, har indflydelse på børnenes indbyrdes måde at kommunikere på.

Til samling snakker vi bla. med børnene om aktuelle begivenheder, f.eks. hvad vi har oplevet på ture ud af huset, som er med til at træne børnene i at turde tale i en større forsamling. Samtidig øver vi at modtage en kollektiv besked samt lytte til hinanden.

Børnene har i dagligdagen rig mulighed for at kigge/læse i bøger både alene, sammen med hinanden eller sammen med en voksen.

Vi har ugentlige grupper, hvor børnene er opdelt efter alder, hvor de også udfordres på deres sproglige kompetencer. Her leges med sproget, og vi bruger forskellige sanglege/bevægelseslege. Leg med bogstaver er også en del af vores hverdag, så børnene langsomt får kendskab til et skriftsprog og alfabetet.

Vi forsøger med vores indretning at give børnene plads til fordybelse.... f.eks. har vi indrettet læsekroge rundt omkring i huset. Herudover er de fleste af vores bøger tilgængelige i børnehøjde. Vi har også bøger fra biblioteket, som tages i brug sammen med en voksen.

Børnehuset har 2 sprogansvarlige pædagoger; ét personale i vuggestuen og ét personale i børnehaven. I børnehaven sprogvurderer vi børnene efter behov, og hvor det giver mening. Alle sprogvurderinger er i samarbejde med forældrene.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Hvis børn skal udvikle sig intellektuelt, kropsligt og socialt, skal de have mulighed for at lære på den måde, som er mest naturlig. Og det er med kroppen. Bevægelse er fundamental for børns udvikling, og de erfaringer børn gør sig med kroppen, når de bevæger sig, danner grundlaget for udviklingen af både personlighed og intellekt.

Vi opfatter krop og bevægelser som en vigtig forudsætning for barnets generelle udvikling. Børnene skal i hverdagen have mulighed for at opleve mangeartede udfordringer, der er med til at give dem et øget kendskab til deres egen krops muligheder og begrænsninger.

Vi inspirerer børnene til fysiske udfoldelser ude og inde. Vi støtter og udfordrer det enkelte barn til at turde prøve nye og anderledes udfordringer samtidig med, vi laver genkendelige bevægelseslege, hvor børnene er trygge. Vi giver børnene tid og plads til at afprøve og udforske egne grænser, så de får en fornemmelse for egen kropsbevidsthed.

Gennem mangeartede aktiviteter, bevægelseslege, Tigertræning og pædagogisk idræt, vil vi vise børnene glæden ved at bevæge sig og samtidig lade dem inspirere, så de selv på eget initiativ kan gå i gang med de forskellige aktiviteter.

Fysisk aktivitet skal introduceres for børn så tidligt i livet som muligt. Fra de er små, skal de stimuleres og udfordres af forskellige former for fysisk bevægelse og leg. På den måde bliver de fortrolige med deres krop og oplever glæden ved at bevæge sig. Det vil være med til at danne gode og sunde vaner omkring fysisk aktivitet, der kan følge gennem livet.

Børn i alderen 0 - 6 år har brug for at bevæge sig, lege og tumle. Vi ved, at aktive børn er glade børn med bedre selvværd og stærkere sociale kompetencer. De er samtidig parate til at lære nye ting. Man kan ikke direkte sige, at man for eksempel bliver bedre til at løse regneopgaver af en tur på legepladsen, men børns ubrugte motoriske energi kan svække deres evne til at koncentrere sig og dermed deres evne til at lære.

Gode grunde til børn skal være fysisk aktive:

Bedre selvværd og indlæringsevne, bedre motorik, bedre kondition samt mindre risiko for sygdomme og overvægt.

Vi mener, fysisk aktive børn oftere har bedre selvværd og flere sociale kompetencer. Derudover har fysisk aktivitet også en positiv effekt på børns indlæringsevne, opmærksomhed og intellektuelle færdigheder.

Fysisk aktivitet stimulerer børns motorik, koordinationsevne og balanceevne, og når børn er fysisk aktive, har de en bedre kondition, end børn der er fysisk inaktive.

Bedre kondition medfører positive forandringer i blandt andet lungerne, hjertet og i musklerne. På langt sigt har aktive børn mindre risiko for at få livsstilssygdomme som voksne og fysisk aktive børn har en lavere risiko for at blive overvægtige.

Eksempel i vuggestuen:

Vi laver aktiviteter, som tilpasses hele gruppen. Musik er en god måde at få alle børn med, da alle børn får mulighed for at bevæge sin krop og danse på sin egen måde. Det er en aktivitet, hvor man kan danse alene eller med andre. Den voksne har øje for, om aktiviteten skal være "fri" eller den skal være mere vokseninitieret, så der er fokus på bestemte bevægelser fx at hoppe, trampe eller at snurre.

Eksempel i børnehaven:

En forhindringsbane hvor barnet både skal over, under, kravle, hoppe, bevæge sig i bestemte retninger, balancere, slå kolbøtter m.m. er en aktivitet, hvor mange muskelgrupper og sanser trænes. Aktiviteten kan tilpasses det enkelte barns behov ud fra kompetencer og guiden fra en voksen på sidelinjen.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Naturen giver børnene vigtige erfaringer og nyttig viden, om den verden vi lever i. Vi ønsker at give børnene erfaring med naturen, så de oplever glæde ved at være i den og glæde ved at bruge den.

Vi arbejder på at give børnene en naturligfaglig viden ved at færdes, opleve og eksperimenter i naturen, samt at skærpe børnenes sanser og nysgerrighed over for dyrelivet og naturens egne materialer.

I vuggestuen bruger vi naturen på legepladsen og i nærmiljøet. Børnene er ude i al slags vejr og mærker derved regn, kulde og solskin. På denne måde følger vi med i, hvordan naturen skifter i de forskellige årstider.

Vi bruger meget vores legeplads og arrangerer ture i nærmiljøet, hvor der er mulighed for at studere små dyr og forskellige planter. Børnene kan være meget optaget af at stå og kigge på

regnorme, bænkebidere, en mariehøne m.m. og vi lærer dem, det er i orden at kigge og røre, men man må ikke ødelægge dem. Vi ønsker, de får respekt for dyrene og naturen omkring dem.

I børnehaven kombinerer vi fri leg og voksenstyrede aktiviteter for at opnå en alsidig erfaring for naturen, udeliv og science. Naturens ro, rum og farver giver mulighed for at fantasien udvikler sig samtidig med, at naturen har en positiv effekt på børnenes relationer og samvær. Derfor tager vi til forskellige naturområder, hvor man har rig mulighed for at studere naturen og samle ting, som kan tages med hjem til videre bearbejdning og udstilling.

Vi er opmærksom på, at de voksne skal udvise interesse og vise eksempler på, hvordan naturen konkret kan bruges. Her må den voksne videreformidle sin viden om naturen, og evt. selv søge ny viden. Vi bruger årstidens forskellige muligheder i form af leg i sne/blade, lege fangeleg på ujævn skovbund, trille og bygge huler m.m.

Én gang om året har vi "Blomstens dag". Her er der mulighed for at forældre og børn sammen kan plante en blomst/plante på vores legeplads. Blomsten/planten er medbragt hjemmefra, og stuerne skiftes til at have plantedag. Her i Børnehuset vil vi gerne give forældrene muligheden for at være en del af nogle de læringsmiljøer, vi arbejder med. Samtidig vil vi invitere forældrene ind i deres barns liv her i Børnehuset, så de kan blive en større del af deres barns hverdag. En kombination som vi er sikre på, kan give større indsigt, forståelse og måske ligefrem ejerskab af deres barns institution.

Børnene er efterfølgende med til at passe på blomsterne, og se hvordan blomsterne forandrer sig i forhold til årstiden. Vi ønsker på denne måde at børnene får respekt og ejerskab af blomsterne på legepladsen, så vi sammen passer godt på blomsterne og planterne.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder på at synliggøre Børnehusets kultur, æstetik og fællesskaber ved at gøre børnene bevidste om, at grundet vi alle er forskellige, har vi alle forskellige måder at udtrykke os på. Vi introducerer børnene for forskellige former for kultur og bruger bl.a. nærmiljøet som inspirationskilde.

Ved kunstnerisk udfoldelse ønsker vi at give børnene kendskab til forskellige kunstneriske materialer og at gøre processen til det væsentlige. Herudover at støtte børnene i at udvikle selvværd gennem anerkendelse af deres egen aktive proces.

Derudover ønsker vi at børnene får kendskab til byens forskellige kulturelle tilbud f.eks. museer, biblioteker, teatre m.m.

Vi benytter os af biblioteket både mht. at låne bøger og se film, hvor både vuggestue- og børnehavebørn tager hen.

I vuggestuen er børnene en del af en sanselig verden af former, farver og forskellige materialer. De får lov til at eksperimentere og udfordre sig selv, da de får lov at føle, røre, lugte/dufte og ind imellem "smage" på de forskellige materialer. Samtidig får de lov at have fingrene i ler, kartoffelmel, maling, trylledej og får derved brugt deres sanser.

I børnehaven introducerer vi nye materialer og deres anvendelsesmuligheder for børnene. Vi udviser engagement og inspirerer børnene til at deltage i forskellige aktiviteter og opbevarer forskellige materialer synlige og tilgængelige for børnene, så de har rig mulighed for at eksperimentere og være kreative.

Til samling i børnehaven er der ind imellem mulighed for at et eller flere børn kan "underholde/optræde" for de øvrige børn og voksne og kan derigennem styrke deres selvværd. De voksne sætter ord på børnenes oplevelser og glæde ved udfoldelsen og nedtoner ros for selve produktet.

I Børnehuset har vi børn, hvor den ene forælder evt. er fra et andet land end Danmark fx USA, Portugal eller Serbien. Vi bruger forældrenes baggrund til samtaler med børnene efter fx en ferie, hvor de kan fortælle om andre traditioner end de danske. Hvis barnet fx kan tælle på mor/fars modersmål er det også en måde at belyse forskelligheder på.

Fødselsdags- og fest-politik i børnehaven

En fødselsdag er en stor begivenhed for det enkelte barn. En fødselsdag er et godt bud på, hvordan forældre kan være med til at støtte fællesskabet i Børnehuset. Derfor har vi sat vores politik ind for netop samme.

De fleste har hørt et barn sige: "Så må du ikke komme med til min fødselsdag!" og har set andre børn tage den trussel alvorligt. Alle børn vil gerne inviteres med til fødselsdage, for det er et tydeligt tegn på, at man er "inden for" i gruppen. At man tilhører fællesskabet. Og alle børn har ret til at være en del af et fællesskab!

Her i Børnehuset arbejder vi dagligt med fællesskaber, samt at alle har en plads i fællesskabet. Vi bruger bla. Fri for Mobberi som et redskab til at lære børnene, hvordan vi viser omsorg og respekt for hinanden samt at have tolerance over for hinanden.

I Fri for Mobberi arbejder man med "at den du rører ved, mobber du ikke". Det samme koncept kan overføres, når børn besøger hinanden; "Den du har været hjemme hos, får du et tættere forhold til". Vores erfaring er, at det gør intet godt for gruppedynamikken i børnehavegruppen, når man vælger enkelte børn ud til private fester.

Ved at huske at invitere alle/gruppen med til fødselsdag, ser vi det som en opbakning af vores daglige arbejde, hvor forældre kan være med til at underbygge arbejdet med relationer, inklusion og fællesskaber. Herudover ser vi det også som en del af forældresamarbejdet, ift. hvordan forældre er med til at koble hjem og institution sammen. Og sidst, men ikke mindst vil forældrene være rollemønstre ift. at være med til at forebygge mobning og eksklusion. Hvis vi som institution i samarbejde med forældre kan lægge nogle "grundsten" hos børnene ift. hvordan man behandler hinanden med respekt, omsorg og tolerance – så kan vi i vores øjne næsten ikke bede om mere.

I samarbejde med forældrebestyrelsen har vi lavet en [Fødselsdags- og fest-politik i børnehaven](#), der omhandler at invitere hjem til fødselsdage.

Reglerne er lavet ud fra, at de skal give mening for børnene, så de forstår, hvornår de bliver inviteret, og hvornår de ikke gør. Pointen er at undgå "popularitetskonkurrencer" i børnegruppen, som ellers nemt bliver afgørende for en evt. invitation.

Vi anbefaler samtidig, at børnene deltager i de fødselsdage, de bliver inviteret til – **uden** at der er krav eller forventning om, at de selv inviterer til fødselsdag. Og blot for en god ordens skyld; "less is more" 😊 Fødselsdage må aldrig ende som en konkurrence om, hvem der kan lave de vildeste arrangementer. Vores erfaring er, at børnene oftest "bare vil lege" på værelset eller i gården. Det er det at være hjemme hos hinanden, der betyder noget – og ikke om der er en skattejagt, bingo eller lignende.

Længe har vi i storebørnsgruppen anbefalet at gøre, som man gør i mange skoler; alle i gruppen eller enten alle piger/drenge. Det fortsætter vi med. Men vi vil gerne udvide dette til at gælde for **hele** børnehaven.

Vi anbefaler derfor, at der inviteres ud fra én af flg. pinde:

- Alle børn på ens egen stue
- Alle piger/drenge på ens egen stue
- Hele den gruppe barnet er i (som er børn på tværs af stuerne)
- Alle pigerne/drengene i ens gruppe (som er børn på tværs af stuerne)

Denne [Fødselsdags- og fest-politik i børnehaven](#) gælder for fødselsdage **arrangeret privat** i en weekend. Det betyder, at invitationer skal sendes med post/sms/mail.

Vi fortsætter med at holde fødselsdage på stuen i Børnehuset, som vi hele tiden har gjort. Dvs. hvor barnet deler én ting ud på stuen til frugt i børnehaven og om formiddagen i vuggestuen. Vi holder fødselsdage uden mor og far, da vores erfaring er, at barnet bedst kan rumme en fødselsdag på denne måde, hvor de kender rammen. Vi lægger billeder ud på Aula.

Børnehusets seksualpolitik

Ud over de faste emner i læreplanen, har vi valgt at sætte vores seksualpolitik ind. Et emne som for os er vigtigt at have fokus på og en vigtig del ift. børns trivsel, udvikling, læring og dannelse

Seksualitet er en grundlæggende og medfødt del af den menneskelige udvikling og trivsel og et centralt aspekt af barnets identitetsdannelse. Børn er optagede af at sanse, udforske og opdage verden, og i barndommen handler seksualitet især om nysgerrighed og interesse i at lære kroppens muligheder at kende gennem leg. Børns seksualitet kan ikke sammenlignes med voksnes seksualitet.

Mange børn identificerer sig med det køn, de er blevet tildelt ved fødslen, og nogle gør ikke. Uanset hvordan barnet identificerer sig, er det vigtigt at følge barnets udmeldinger, så det føler sig anerkendt, som det, det er.

Derfor går vi heller ikke op i drenge- og pigefarver. Vi læner os meget op af børnepsykolog Grethe Kragh-Müller, som mener, **”at det som udgangspunkt ikke er slemt, at der findes kønsopdelte farver, så længe barnet får mulighed for at udvikle både maskuline og feminine sider af sig selv. Her handler det mest af alt om at give barnet frie tøjler til at vælge tøj fra tøjbutikker i lige den farve, han/hun foretrækker i stedet for at afholde drenge fra at gå i lyserødt”**. Det samme gælder fx hvis børnene tegner her i Børnehuset – alle farver er tilgængelige og er lige gode.

For os handler det om, at vi voksne hjælper med at gøre op med de traditionelle kønsroller. Vi træder ind, hvis fx en dreng bliver grinset af, fordi han har en lyserød trøje på. Vi vil altid være nysgerrige på og spørge børnene om, hvorfor de synes, at det er sjovt, at fx Kasper har en lyserød bluse på og hjælpe børnene med at forstå, at der ikke findes rigtigt og forkert, når det kommer til valg af farver.

Det er helt normalt, at børn begynder at udforske deres egen krop så snart, de kan bruge deres hænder. I halvandet til to-års alderen kan de også kigge interesseret på og røre ved andre børns kønsorganer. Og de kan være nysgerrige, når de ser forældre eller søskende uden tøj på. Det er helt normalt, at børn kan være fascineret af hinandens kønsorganer. Alle børn skal igennem det på et eller andet tidspunkt og i et eller andet omfang.

I Børnehuset har vi god erfaring med, at børn er nysgerrige på hinandens kroppe, og at det er ”helt normalt”. Børn er nysgerrige ”væsener”, som kun bliver klogere ved at spørge – og nogle gange ved at røre eller føle. Børn er derfor også meget direkte i deres sproglige udtryk, som for nogle voksne kan virke meget grænseoverskridende. Børn er ikke blufærdige 😊

At være nysgerrige på andres kroppe, betyder oftest at børnene er nysgerrige på, om andre har en tissemand eller en tissekone. Numsen er også meget populær at kigge på. Det er en del af det at udvikle sig og skabe egen identitet som menneske, som individ. Børn kan være meget optagede af at undersøge, om deres krop er forskellig fra andres.

Hvert forår og sommer bliver det varmere og dermed tid til at have mindre tøj på. Her oplever vi ofte, at børnene begynder at interessere sig mere for deres egen og andres kroppe. Det kan komme til udtryk ved at studere sig selv i spejlet og vise sin krop frem til andre. Det kan være ved at putte perler op i næsen eller ved at se, om det går at stikke en pind ind i numsen.

Alle børn har ret til at sige nej, hvis de ikke har lyst til, at en anden ser på eller rører ved ens tissekone eller tissemand. Hvis barnet, der spørger, ikke forstår et **nej** i en sådanne situation, er vi voksne der til at hjælpe.

Vi mener, at det som udgangspunkt er i orden at kigge på og røre ved hinandens kroppe. Men det er ikke i orden at sutte på hinandens tissekoner og tissemand. Og det er ikke i orden at stikke noget op i hinandens numser.

”Numseleg” betyder derfor at kigge og røre hinandens numser – **men ikke at stikke noget ind!** Numseleg må kun leges med et barn i samme alder som én selv – dvs. i en ligeværdig i alder.

Badeværelset er et klassisk sted at være nysgerrige på hinanden. Her oplever børnene hinanden, når de går på toilettet. På alle stuer har vi et lille toilet og et stort toilet.

I vuggestuen bruger børnene kun det lille toilet.

Det store toilet har en dør, som kan lukkes til, hvis man ønsker privatliv. De ældste børn i børnehaven må låse, andre kan lukke døren til.

Oplever man sit barn onanere eller udforske kroppen, skal man ikke blive bekymret. Det er en del af en almindelig udvikling. Man skal ikke gribe ind, men blot registrere, at barnet har fundet du af, at der er nogle steder på kroppen, det føles anderledes – og måske dejligt - når man piller ved dem. Vi har erfaring med, at børn i Børnehuset også bliver nysgerrig på den del af deres seksualitet. Vi snakker med børnene om, at det er okay at føle sådan. Men vi italesætter også, at det er ikke noget, man gør på stuen eller på legepladsen foran alle andre. Det er en privat sag, hvor man fx kan gå på badeværelset og undersøge lidt nærmere.

Når vi spejler børn positivt i deres nysgerrighed og interesse for deres egne og andres kroppe, viser vi, at det seksuelle og sanselige ved kroppen er lige så okay at spørge ind til og tale om, som hvad man kan bruge sine arme og ben til.

Hvis man som forælder hører om disse ”lege” og interesser derhjemme, så er det altid vigtigt at fortælle det til personalet. Det er vigtigt, børnene ikke skældes ud og derved føler skam, da det er en naturlig proces for børn. Man må gerne som forælder spørge ind og være nysgerrig på det, der fortælles. Og rigtig gerne spørge ind til, hvad barnet selv tænker om oplevelsen. Er der nogle grænser, der er blevet overskredet, og er der brug for at vi voksne i Børnehuset taler ind i noget med nogle børn? Det har vi god erfaring med, og vi er meget obs på, at ingen føler sig presset til at gøre noget, de ikke har lyst til.

Støt barnets nysgerrighed og leg med kroppen på flg. måde:

- Tal om krop og køn på samme måde, som du taler med dit barn om alt mulig andet
- Vis dit barn, at det er i orden at spørge, selvom du ikke altid kan svare på spørgsmålene
- Giv dit barn enkle svar, der er til at forstå og passer til barnets alder
- Respekter dit barns grænser for berøring og lær barnet, at det er i orden at sige fra
- Spørg roligt og nysgerrigt til dit barns oplevelser med doktorlege
- Vis dit barn, at du ikke bliver sur eller forskrækket, hvis det fortæller om oplevelser med ”doktorlege”
- Vær opmærksom på, at dit barn kun leger ”doktorlege” med børn, der er ligeværdige i alder og modenhed
- Snak med personalet, hvis du er i tvivl om, hvordan du skal handle

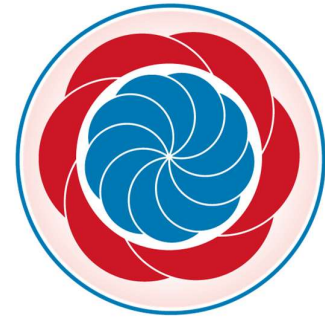
Hvis du vil læse mere om børns seksualitet, kan vi henvise til flg. hjemmesider:

<https://videnskab.dk/krop-sundhed/voksne-misforstar-borns-seksualitet>

<https://sundhedsplejersken.dk/boern/krop-og-seksualitet/sma-borns-seksualitet/>

<https://www.sexogsamfund.dk/foraelde/seksualitet-i-barndommen>

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

For at skabe et så solidt grundlag for den nærmere analyse af de forskellige læringsmiljøer som muligt, bruger vi mange forskellige former for data ift. at evaluere. Det kan bl.a. være observationer, billedokumentation, interviews, Sprogtrappe, spørgeskemaer og ind imellem videooptagelser. Herudover bruger vi referater fra bl.a. netværksmøder, bestyrelsesmøder eller pmøder, MUS-samtaler, forældremøder, forældresamtaler samt referater fra arrangementer. Via Aula bruger vi registreringer fx komme/gå-funktionen, mails fra forældre, TOPI, sprogvurderinger, SMTTE samt Hjernen og Hjertet.

Den mundtlige og skriftlige evaluering foregår dagligt.

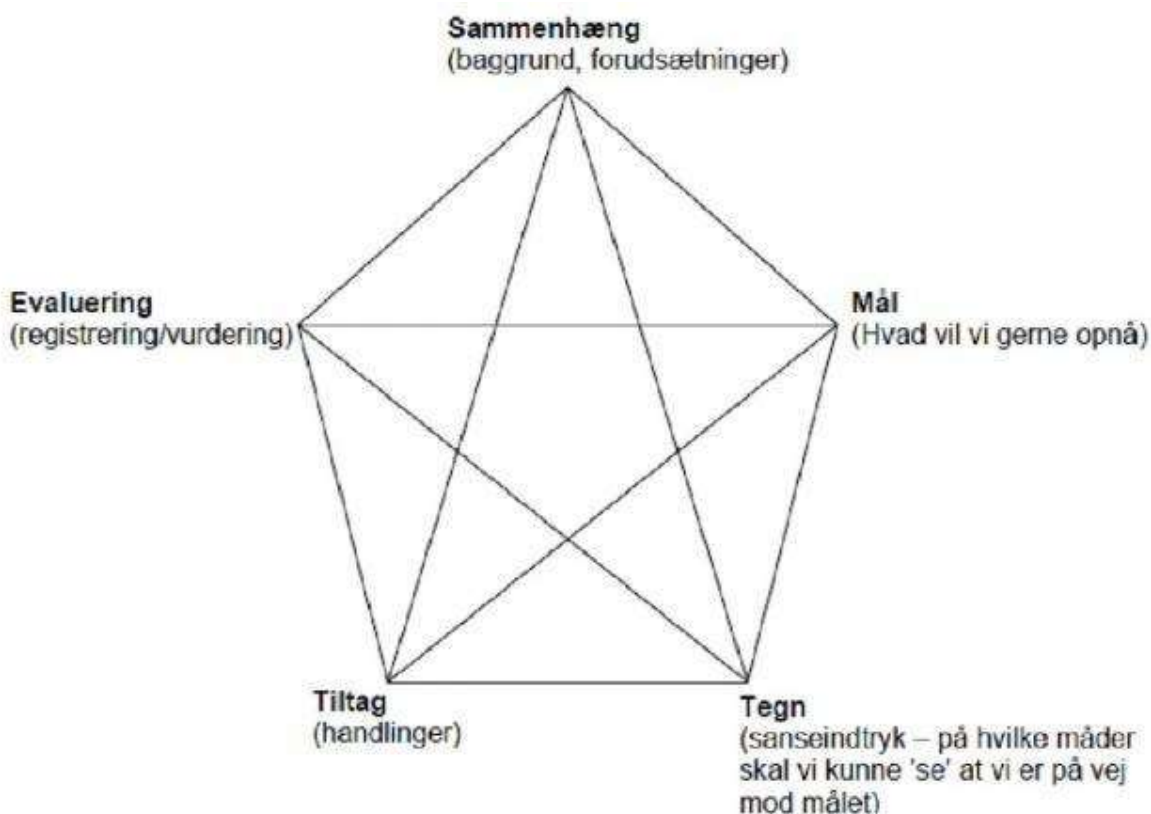
Den skriftlige evaluering foregår bla. via vores dagbog på aula som er vores digitale forum til alle forældre. Heri beskrives nogle af de pædagogiske aktiviteter, som er foregået, og der bliver beskrevet hvorfor netop de aktiviteter er valgt, og hvad de gavner/træner ift. udviklingen hos et barn.

Herudover tager vi mange billeder, som også sendes ud til forældre som dokumentation, hvortil der ofte skrives en tekst, som beskriver aktiviteten. Disse bruges også som en del af evalueringen af det pædagogiske arbejde.

Den mundtlige evaluering sker mellem personalet på stuerne, men også mellem alle medarbejdere i huset på tværs af stuerne. Nogle refleksioner og evalueringer forbliver mundtlige, mens andre giver anledning til en skriftlig evaluering i form af en handleplan.

En handleplan kan være en intern handleplan for pædagogerne, men det kan også være én der udarbejdes og bruges til en samtale med barnets forældre. Når vi udarbejder en handleplan, bruger vi en SMTTE-model, som er en model der "kommer rundt om hele barnet". Det er en model, der løbende skal evalueres.

Her vises en SMTTE

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Den pædagogiske læreplan evalueres på personalemøder eller på en pædagogisk dag, hvor alle i personalegruppen er deltagende. Her er der mulighed for at reflektere og evaluere over de mål, vi har sat os i læreplanen, og hvordan vi evt. kan gøre nogle ting anderledes.

Herunder kan I læse vores evalueringer for arbejdet med læreplanen:

Alsidig personlig udvikling

I hvilke aktiviteter bruges læringsmiljøet? Hvordan og hvornår? Bruges læringsmiljøet i et specielt fokusområde/aktivitet?

Når vi møder barnet om morgenen, oplever vi, at ved at sige godmorgen og deres navn, så har det en stor betydning. Det enkelte barn føler sig set og hørt fra det sekund, vi ser dem, og vi kan se, at de føler sig set. Enten ved at svare godmorgen igen eller med et smil.

Samling er ligeledes et sted, hvor vi arbejder med at være anerkendende fx ved at italesætte, hvem som ikke er i vuggestue/børnehave den pågældende dag. Dette er med til at lære børnene, at alle har en plads i fællesskabet, da vi er opmærksomme på, hvem vi mangler i gruppen/på stuen. Det er imponerende, hvor hurtigt mange børn spotter, hvem der mangler. For at alle får lov at tænke over, hvem der netop mangler, kan ét initiativ være at spørge om et specifikt barn vil hjælpe med at se, hvem der mangler.

Både i vuggestuen og børnehaven arbejder vi med grupper, hvor børnene er inddelt efter fx alder. Her kan vi se, det har en god effekt at arbejde med zonen ud fra nærmeste udvikling ift. at skabe rammer for det enkelte barn og hele gruppen. Et eksempel som er gældende for både vuggestue og børnehave er læringen i at *vente på tur, give plads til hinanden og at lytte til hinanden*. Disse tre perspektiver arbejder vi med på daglig basis i ALLE vores aktiviteter. Vi "belærer" ikke til samlinger eller anden plenum om dette, men vores erfaring har vist os, at det er bedst at snakke om disse i situationer, hvor børnene gør det modsatte; ikke viser respekt og omsorg for hinanden. Ved at snakke med børnene "in action" kan vi se, det har den rette effekt ift. læringsprocessen. Også selv om den samme procedure skal gøres mange gange.

Andre områder hvor vi arbejder med konceptet, ift. at der er en plads til alle i fællesskabet, er i spisesituationer. Her skiftes børnene i små grupper til at hente madvognen i køkkenet, præsentere maden på stuen, dække bord og sige værsgo. Denne pædagogiske aktivitet kan vi se, har stor betydning for børnene, da de går meget op i, om det er deres tur, eller om de overhovedet nogensinde har prøvet det (hvilket de alle har). Aktiviteten giver en følelse af, at der er brug for én, kan vi se, hvilet er med til at give barnet den følelse af ansvarlighed, vi gerne vil give og opnå. Denne aktivitet er med til at give børnene et større selvværd, hvilket vi kan se i tråd med, at de "vokser med opgaven" og får en følelse af, de er med til at gøre en forskel.

Børneperspektivet;

**Hvordan imødekommer det børnenes behov ift. passende udfordringer?
hvordan deltog børnene og hvad ser vi efterfølgende ift. læringsmiljøet?
Hvad er som forventet? Hvad overrasker os?**

Vi kan se, at ved at arbejde på tværs af stuer og alder, udvikles det enkelte barn som individ og styrkes i at anerkende og respektere deres medmennesker. Der er et nødvendigt hensyn i at skulle være opmærksom på de børn, som er yngre end selv, hvor der er brug for en rollemodel til at vise vejen frem. Lige præcis denne del ser vi dog ikke hos alle børn i børnehaven i den grad, som vi gerne vil.

Vi oplever samtidig et manglende kendskab til flere yngre børn på stuen (fx deres navne) og en mere egoistisk holdning til "mig, mig" end den vi ønsker at se. Vi arbejder derfor på nye tiltag ift. at styrke fællesskabet på tværs i børnehaven.

Vi ser en god effekt af, at der i dagligdagen er god mulighed for alle børn i huset i at spejle sig i hinanden. Både med jævnaldrende og på tværs af alder. I vuggestuen kan det være via "tittle-bøh" legen og en udvikling af denne ift. at se sig selv som det individ, de er.

Det er en stor overraskelse, hvor stor en bevidsthed nogle vuggestuebørn har ift. hvor meget de observerer i verdenen omkring dem, når de fx sætter ord på, hvem der mangler den pågældende dag.

I børnehaven kan det være via lege, børnene selv sætter i gang; lege de selv udvikler på som enten de selv finder på, eller som de voksne tidligere har introduceret.

I begge aktiviteter observerer vi voksne på, hvor meget de enkelte børn deltager ift. hvor meget hjælp og guiden aktiviteten kræver. Når et barn hurtigt trækker sig fra en leg, er det tegn til os ift. at være nysgerrig på, hvad der er gået forude i legen. Om der er plads til alle i legen ift. om alle bliver respekteret og anerkendt som den de er.

Hvordan skal det, vi har lært, have betydning for vores pædagogiske praksis fremover?

Hvordan kan det, som vi har lært, overføres til andre situationer eller aktiviteter i læringsmiljøet?

Vil vi ændre på noget?

Ved konstant at have fokus på både det enkelte barn eller en lille/stor gruppe har vi hele tiden zonen for nærmeste udvikling for øje. Vigtigheden af at personalet sparrer med hinanden og derved formidler viden er af stor værdi.

Vi skal fortsat bruge hinandens kompetencer ift. styrker og svagheder i arbejdet med børnene, og de tiltag, vi sætter i gang enten på stuen eller på tværs. At alle voksne kender alle børn og omvendt er af stor værdi her i huset. Bla. når vi to gange om året laver den lovpligtige TOPI (trivselsvurdering af det enkelte barn).

Børnenes lyst til at hjælpe hinanden er et perspektiv, vi skal bruge mere. Det er ikke nødvendigvis, noget der italesættes hos alle børn, men vi oplever, at de fleste børn gerne vil

være med til at gøre en forskel og gerne vil medinddrages i mange ting. Det skal vi gøre mere af – også selv om vi allerede gør meget af dette. Det kan fx være i form af ”hjælpevenner” på stuen i børnehaven, som så småt er sat i gang.

Social udvikling

I hvilke aktiviteter bruges læringsmiljøet? Hvordan og hvornår? Bruges læringsmiljøet i et specielt fokusområde/aktivitet?

Vi har god erfaring med at have ”døren på klem”. Det vil vi fortsat bruge. Vi ser, at det giver mulighed for børnene at danne nye relationer, da de ikke kun er på egen stue. Venskaber som kan vokse videre på legepladsen, når vi er ude sammen. Herudover oplever vi, at ved at have ”døren på klem” fremfor lukket, giver det et tættere forhold mellem barn og voksen på tværs af stuerne. Det er med til at styrke vores DNA; at arbejde på tværs af alle stuer.

Ift. at danne venskaber har vi erfaret at brætspil eller kortspil er en god indgangsvinkel. Her lærer børnene at vente på tur og at være i sine følelser, hvad enten man er vinder eller taber. Børnene lærer bla. at være en del af noget fælles, og at der er flere måder at spille et spil på; at vi som mennesker er forskellige og kan have forskellige tilgange til nogle spil.

Vores ture ud af huset har god værdi, da turene er på tværs af stuerne i små grupper. Her lærer børnene bla. at man godt kan holde én i hånden, som man måske ikke kender så godt eller ofte leger med. På den måde forsøger vi at danne kimen til et nyt venskab. Når der er forskellige aldersgrupper med på turene, holder én af de større børn én af de yngre i hånden. Det styrker selvværdet hos den store, da han/hun er lærer fra sig og er rollemodel for den yngre. Samtidig ser den yngre op til den store, og der gives derved vigtige værdier videre til de yngre i Børnehuset.

Børnehaven holder ikke fast samling hver dag. Det er mere efter behov hvor tidspunkt og sted kan variere. Fx hvis der er startet mange nye børn indenfor en kortere periode, hvor nye og ”gamle” børn præsenteres for hinanden. Her oplever vi, at børnene bliver opmærksomme på, hvem der går på stuen, og de får ”øje på hinanden”. Vi har erfaret, at samlingen kan være et godt sted for både børn og voksne at give en fælles besked fx om oplevelser hjemmefra eller kommende aktiviteter. Sidstnævnte er en måde, hvor vi voksne kan forberede børnene. Vi har valgt at holde samlingen på denne facon, da det giver bedre mening fremfor at holde samling hver dag på et fast tidspunkt. Vi har i stedet haft mere fokus på lege i mindre grupper herunder legestationer på stuen. På den måde kan vi voksne bedre følge barnets spor og have zonen for nærmeste udvikling for øje. Vi har erfaret, det giver færre afbrydelser i børnenes lege.

I børnehaven har vi ikke arbejdet fast med hjælpevenner. På et tidspunkt gav det ikke længere mening at have faste hjælpevenner, da vi grundet corona var i meget små grupper og så derfor ikke nødvendigheden af dette tiltag. Men vi ser det stadig som et muligt tiltag at tage tilbage, og vi er nysgerrige på at arbejde med dette igen i bla. overgange fra fx frokost til garderobe/legeplads.

Den ene børnehavestue er begyndt i det små. Her ser vi allerede, hvordan det styrker børnenes relationer samtidig med, at børnene vokser af, at de får lov at hjælpe fx én som er yngre. Det er med til at gøre de yngste og nyeste på stuen tryggere samtidig med alle er en del af fællesskabet.

Modsat børnehaven er samlingen i vuggestuen struktureret. Det er den aktivitet, hvor der er mulighed for et stort, fælles fokus ift. den sociale udvikling.

I vuggestuen bruges sangkassen til samling. Her synges nogle sange, og børnene lærer bla. at vente på tur, da de skiftes til at vælge. Vi oplever en tydelig fremgang for hver gang sangkassen er nede ift. at børnene bliver bedre og bedre til at acceptere at vente på tur. Herudover at acceptere at de ikke kan vælge hver gang, men at de netop skiftes. Effekten af gentagelses-momentet er meget tydeligt ift. aldersgruppen.

Vi har udvidet samlingen med at lære børnene "bamsesprog" (tegn til tale), som skal hjælpe børnene med at kontakte hinanden ved hjælp af fagter. Vi oplever, børnene tager "bamsesproget" til sig og med tiden lærer at kontakte hinanden på en konstruktiv måde fremfor at fx tage hinandens ting eller slå/bide.

Vi har udvidet vores ene gruppedag i faste aldersopdelte grupper på tværs af stuer til to faste dage. Vuggestuen er dog primært for sig selv, men når det har givet mening, har én af de store fra vuggestuen været med i den yngste gruppe. Effekten af at børnene er sammen på tværs er god! Og man kan lave forløb med sin egen, faste gruppe ud fra zonen for nærmeste udvikling. Der har dog været forskellige oplevelser i de forskellige grupper bla. ift. netop social udvikling. Nogle grupper har fungeret bedre end andre. Vi er nysgerrige på, hvad dette skyldes. Vi vil gerne arbejde mere videre med faste grupper, men måske i et andet format.

Som en fælles aktivitet har vi bla. for at styrke relationer på tværs af stuerne udvidet vores fællessamling om fredagen med en fællessamling om mandagen. Vi oplever, børnene "ser" hinanden på tværs på en anden måde, end når de er på legeplads og leger "frit". Vi kan se at initiativet med at have et fælles tema hen over et par måneder, giver børnene en tryghed i, at de kender temaet, men ikke nødvendigvis indholdet. Her er de fælles om en aktivitet. Vi valgte at have bla. sange til vores sommerfest være en fast aktivitet til de to samlinger. Det var en kæmpe succes: børnene sang sammen, og de kunne sangene, da de var øvet over længere tid. Og det gav et fællesskab!

Børneperspektivet;

Hvordan imødekommer det børnenes behov ift. passende udfordringer?

hvordan deltog børnene og hvad ser vi efterfølgende ift. læringsmiljøet?

Hvad er som forventet? Hvad overrasker os?

I vuggestuen har vi oplevet, at ved at tage den faste, stukturet samling tilbage som en aktivitet, har det gjort børnene trygge ift. de ved, hvad dagen starter med efter formiddags-snack. Forudsigeligheden og gentagelserne har vendt deres noget begyndende skeptiske reaktion til et øget fokus til at deltage. Også selv om det enkelte barn ikke har valgt sangen, der synges.

**Hvordan skal det, vi har lært, have betydning for vores pædagogiske praksis fremover?
Hvordan kan det, som vi har lært, overføres til andre situationer eller aktiviteter i læringsmiljøet?**

Vil vi ændre på noget?

Generelt oplever vi at både vuggestue-og børnehavebørnene har godt af gentagelser i de aktiviteter, der sættes i gang. Det skal vi fortsat tænke over når aktiviteter planlægges; at der både er noget genkendeligt, og lidt nyt.

At børnene i de faste grupper (to gange om ugen) er blevet bedre til at søge hinanden fx på tværs af stuerne er noget, vi skal tænke over i vores andre aktiviteter i dagligdagen, og bruge så meget vi kan. Det er med til at styrke vores DNA. Vi oplever de gerne vil spise sammen efter en fælles gruppe-aktivitet eller fortsætter en leg på legepladsen efter frokost. Og det har stor værdi for det enkelte barn ift. at få nye venner og være en del af et fællesskab.

Kommunikation og sprog

**I hvilke aktiviteter bruges læringsmiljøet? Hvordan og hvornår?
Bruges læringsmiljøet i et specielt fokusområde/aktivitet?**

Vi har god erfaring med at fælleslege, som igangsættes af de voksne, er med til at udvikle og løf sproget. Her har vi fokus på, hvordan vi formidler sproget til børnene, og vi tilpasser derved spr til den enkelte aldersgruppe.

Frokosten i Børnehuset er en pædagogisk aktivitet, hvor vi kan se, at sproget udvikles. Både i vuggestuen og børnehaven. At børnene sætter ord på det, de ser, skal serveres, er med til at øg sprogforståelsen og det generelle ordforråd.

Både i vuggestuen og børnehaven kan vi se, at børnene er interesseret i at læse bøger både ale sammen med andre børn og med en voksen. At bøgerne jævnligt skiftes ud, har vi dog erfaret e vigtig del af at være interesseret i at læse/kigge i bøger. Vi har derfor taget initiativ til at bede o brugte bøger hjemmefra, som har vist sig at være en god idé. Børnene nyder at aflevere deres gamle bøger til os og får på den måde ejerskab af vores "ejendele". Da det har resulteret i, at vi har flere bøger end vi har brug for på stuen, har vi indrettet vores eget "bibliotek" i et depot. H kan børnene sammen med en voksen jævnligt skifte bøgerne ud.

Sprogets forskellige muligheder indebærer også det nonverbale. Her har vi god erfaring med et hånd-tegn til børnene i form af fx 3 fingre, der indikerer, hvor mange ting der skal ryddes op, in man går hjem. Dette hånd-tegn har vi rigtig god erfaring med, og det inspirerer ofte til at rydde flere ting op end 3.

Det nonverbale sprog bruges også i vuggestuen. Vi kalder det "bamsesprog" og er tegn-til-tale. Effekten af dette kombineret med følelses-billeder fra Fri for Mobberi er stor! Det giver børnen uden sprog en måde at kommunikere på, og det giver dem en stemme. Det gøres ved at pege p følelses-billederne eller lave diverse fagter med hænderne. Og vi kan se, at det selv for vores yr børn er vigtigt at få sat ord på deres følelser. Ellers giver det ofte en form for frustration, som k komme til udtryk ved bid eller at slå/skubbe etc.

Bøger bliver også ofte brugt i vuggestuen og er til stor glæde for mange børn. Vi oplever, bøgerne er med til at give gode refleksioner mellem børn og voksne, da bøgerne er med til at "vise vejen" for børnene ift. at sætte ord på sproget. Biblioteksbøger lånes stadig sammen med børnene på ture på tværs. Når bøgerne skal læses i Børnehuset, tages de dog kun ned, når de kan læses sammen med en voksen. I hele huset har vi gjort os den erfaring, at børnene skal have hjælp til at lære at passe bedre på bøgerne. Den proces arbejder vi dagligt på fx i form af italesættelsen af, at vi sammen skal passe på vores ting.

Børneperspektivet;

**Hvordan imødekommer det børnenes behov ift. passende udfordringer?
hvordan deltog børnene og hvad ser vi efterfølgende ift. læringsmiljøet?
Hvad er som forventet? Hvad overrasker os?**

I vuggestuen erfarer vi en positiv fremgang ift. konflikter; vi ser dem ikke så ofte. De store er rollemodeller for de små, og de små lærer af de store. Derved er Bamsesproget med til at udvikle deres sprogfærdigheder samt sætte ord på deres følelser. Det oplever vi også via den legende tilgang til sproget med dialogisk læsning eller sangkufferten, som begge bidrager til at øge børnenes sprogforståelse og lære nye ord. Jo flere gentagelser, jo bedre.

At børnene i børnehaven til samling på skift råber hinandens navne op, kan vi se for nogle har en god effekt ift. at de både lærer hinandens navne, og det giver en bevidsthed om hinanden som mennesker. Vi kan se, at det for nogle børn er en "stor" ting at være "opråber", da det for nogle kræver mod at være den, "som er på". Vi accepterer et nej, hvis et barn ikke har lyst. Da vi samtidig kan se, hvordan nogle børn får selvtillid og får bygget selvværdet op ved at være "opråber", er vores erfaring, at det i nogle tilfælde er en balance imellem at inspirere og forberede det enkelte barn på opgaven.

**Hvordan skal det, vi har lært, have betydning for vores pædagogiske praksis fremover?
Hvordan kan det, som vi har lært, overføres til andre situationer eller aktiviteter i læringsmiljøet?
Vil vi ændre på noget?**

Vi har ikke længere sproggrupper. Vi har "grupper" fast én gang om ugen. Det betyder, at der er fokus på andet end sproget, og at sproget er en integreret del af de aktiviteter, der laves i grupperne. Via fx sanglege, rim og remser kan vi se, at børnene bliver inspireret til at viderebringe de forskellige aktiviteter enten ude på legepladsen eller hører om disse hjemmefra.

Ved at lege med ord og bogstaver fx via dialogisk læsning oplever vi, at der kommer en øget interesse for sproget og måden at kommunikere på.

I vuggestuen har vi implementeret "sprogtrappen" som et pædagogisk redskab. Den bruges til at få et øje på det enkelte barns udvikling ift. styrker, svagheder og evt. tiltag. Sprogtrappen bruges som et pædagogisk redskab, som bla. kan være en del af en samtale med forældre i vuggestuen. Sprogtrappen kan belyse, hvor barnet er i sin udvikling, og i hvilken retning vi sammen skal arbejde fremadrettet.

Vi sprogvurderer ikke **alle** børn. Vi sprogvurderer, de 3-årige når vi er nysgerrig på barnets sproglige kompetencer. Herudover sprogvurderer vi de 4-5-årige, når personale og forældre finder det relevant.

Krop, sanser og bevægelse

Mål for læringsmiljøet.

Vi ønsker, børnene oplever styrkede børnefællesskaber både i deres faste gruppe med planlagte aktiviteter og faste voksne samt ved aktiviteter i hverdagen. Vi har for mål, at børnene lærer aktiviteter og lege, som de selv efterfølgende kan sætte i gang. og at børnene får indblik i både kendte og nye bevægelseslege.

Vi ønsker, børnene lærer deres egen krop at kende, både når kroppen er "stille", og når den er i bevægelse. Herudover ønsker vi, de bliver bevidst om deres sanser.

Er der et særligt fokus, vi skal have ift. børneperspektivet

Vi skal være bevidste om, at vi er rollemodeller ift. hvordan vi selv deltager i aktiviteterne – herunder vikarer. Vi skal huske at kigge på vores egen positionering ift. hvordan vi deltager. At vi som voksne deltager har en positiv effekt på aktiviteten.

Hvad viser vores arbejde ift. hvordan læringsmiljøet imødekommer børnenes behov? Hvad er som forventet? Hvad overrasker os?

I forbindelse med vores bevægelsesuge skal vi være opmærksomme på ikke at give for store udfordringer fx ved opvarmning. Simple øvelser ift. opvarmning vil være godt for hele målgruppen samtidig med, at nogle af de ældste kan udfordres lidt mere. Opvarmning til denne uge giver en god fællesskabsfølelse og bekræfter vores "DNA" her i huset; at arbejde på tværs. Den fælles opvarmning er samtidig med til, at de yngste lærer af de ældste, og de ældste lærer fra sig til de yngste. Betydningen af god musik til opvarmning, hvor børnene er med, skal ikke undervurderes!

Børneperspektivet; hvordan deltog børnene og hvad ser vi efterfølgende ift. læringsmiljøet?

At vi fordeler os rundt i huset og i nærmiljøet, giver god mening for børnene og hele huset. Til dels fordi vi ikke er så mange samlet på samme sted, men også ift. at børnene lærer nærmiljøet at kende.

Alle børn er glade for at bruge kroppen – både til de vilde og til de stille aktiviteter. Meditationsmusik er fantastisk – herunder IAO-modellen, som vuggestuen bruger meget. Netop vuggestuebørnene er mere modige end forventet; deres tilgang var rigtig positiv, og de var aktive både i kendte og nye aktiviteter.

Vi er dog via vores projekter og aktiviteter i dagligdagen blevet bevidste om, at en del børn har svært ved at kaste med en bold. Og det er på tværs af grupperne. Dette vil vi fremadrettet være mere opmærksomme på og øve ved at lege flere boldlege

Herudover:

Er der ting ift. planlægningen, vi kan tage med videre og måske gøre anderledes næste gang?

Tidspunktet for aktiviteten var ikke det bedste. Nye børn skulle starte ugen efter; det giver for lidt plads til planlægning ift. opstart.

Gerne mere tid til planlægning af aktiviteter.

Når vi er på stadion, skal vi sidde tættere på toiletterne, så vi er tættere på hinanden, når børn skal på toilettet.

Vi skal tjekke op på om alt er tilgængeligt på stadion – fx madrassen til højdespring som var dækket af og ikke brugbar.

Natur, udeliv og science samt Kultur, æstetik og fællesskab

Hvilken praksis/læringsmiljø vil vi sætte fokus på (fx en planlagt eller spontan aktivitet, en rutine, legen eller et projekt):

- Vi vil have fokus på, hvad som kan gro, og det som ikke kan gro. Hvad kan bruges, og hvad kan ikke bruges?
- Vi vil bruge genkendelige ting fra børnenes hverdag
- Vi vil inddrage vores plantedage i projektet samt invitere forældrene med ind i projektet. Det er forældrene, som skal plante med deres barn
- Ift. børneperspektivet vil vi høre børnene, hvad de gerne vil prøve at plante og derved have dem med i processen så tidligt som muligt
- At børnene får noget med sig – blive klogere, nysgerrige og udvider deres horisont.
- Bestyrelsen holdt fornyeligt loppemarked med børnenes ting. Vi følger op ved at arbejde ind i bæredygtighed på andre måder end kun at købe gamle ting.

Mål for læringsmiljøet:

Vi vil gerne have fokus på bæredygtighed, genbrug og affaldssortering.

Fokus på vigtigheden af disse for alle. Lære børnene om at passe på miljøet, dyr og at vi kan genbruge ting. Vi vil gerne lære børnene, hvordan vi passer på dyrene, og at vi skal respektere dyrene... Vi vil arbejde med sanserne og science. Et projekt hvor vi har fokus på, hvad vi giver videre til "vores børn" og give børnene et positivt forhold til naturen i håb om at passe godt på den.

At vise børnene at noget som vi spiser i vores hverdag, det kan dyrkes igen og blive til fx nye grøntsager. Fx kerner fra en peberfrugt, tomat m.m.

Vi vil give forældrene mulighed for indsigt i et læringsmiljø og at blive en del af hverdagen i Børnehuset i håb om at skabe ejerskab

- Vi vil have fokus på;
- at være i nuet
- se muligheder i det som skal smides ud
- styrke kreativiteten i at være i nuet

- æstetiske læreprocesser

Hvilke mål for læringsmiljøet hænger den sammen med ift. Den styrkede Læreplan:

Da vi vil være primært udenfor på legepladsen, dyrke og gro samt være nysgerrige på det ukendte i processen, er natur, udeliv og science i stor overensstemmelse med vores projektuge. Men også kommunikation og sprog da vi både via bøger og snakke vil være nysgerrige på processen og se om vi kan lære noget nyt. Herudover er alsidig-personlig samt social udvikling....

Hvilke tegn vil vi gerne se ift., at læringsmiljøet giver børnene passende udfordringer?:

Der er masser af evidens for at mere udeliv giver færre konflikter – vil være godt at opleve. Vi vil forsøge at styrke børnenes kreativitet, motorik ved at give dem mulighed for vekslende terræn i naturen/skov

Vi vil ud i naturen og ”mærke luften” og opleve mindre støj og gerne se en effekt af dette. Ift. bæredygtighed håber vi børnene selv får idéer til genbrug, og vi derved kan følge barnets vej. Vi vil inspirere børnene og se hvad der sker.

Det vil vi gøre ved at have fokus på:

- at vi har et løbende læringsprojekt, hvor vi ikke har en fernisering, men vi udstiller løbende
- vi vil forsøge at skabe fokus på værdien af affaldssortering
- vi vil lave kunst af ”værdiløse” materialer
- skraldekunst; hvad kan vi lave af skrald
- at være ude i naturen
- opleve ”verden” på en ny måde ved ”bare at være i naturen”
- sansernes betydning
- Nysgerrighed hos børnene og at børnene undrer sig sammen. Men samtidig have for øje at processen er vigtigst.
- At de er nysgerrige, spørger, fortæller – og deltager aktivt

Hvor kan vi blive inspireret?

Vi undersøger steder, da SMK ikke er aktuel ift. dette projekt.

- Vi tænker ture til Ryparken, Charlottenlund, Fælledparken, Brumleby, stranden, Genbrugsstationen

Er der et særligt fokus, vi skal have ift. børneperspektivet

- en oplevelse af ikke at skulle noget
- æstetiske læreprocesser
- vi går med børnene og deres initiativer
- undre os sammen
- det er ikke nødvendigvis den voksne der har svaret på alt
- vi er kulturbærere og rollemodeller

Hvilken pædagogisk dokumentation/data vil vi indsamle for at undersøge, hvordan vores læringsmiljø imødekommer børnenes behov?

- Vi vil tale med børnene om eksperimenterne – måske har de gode input? Og derved fortsat have fokus på at eksperimentere
- Vi vil bruge billede-dokumentation
- Vi har filmet undervejs og set børnenes begejstring og interesse
- Børnene havde tid til fordybelse og udforskning

Hvad viser vores arbejde ift. hvordan læringsmiljøet imødekommer børnenes behov? Hvad er som forventet? Hvad overrasker os?

Vug:

- at være i naturen hvor vi kan mærke, sanse og smage på den har en god effekt. Det udvider børnenes aspekt
- At tale om årstiden og naturfænomener udvider deres horisont
- At synge om frugter (som vi både har set og smagt i Brumleby) træner sprogforståelsen

Bh:

- vi har haft mange snakke om emnet med børnene – forskellige snakke ift. alder
- børnene har været med til at indsamle materialer, som der bla. er lavet plancher ud af fx blade. Der er også lavet "ugler i poser" af blade m.m. Alle projekter i børnehøjde
- der har været skraldeindsamling; børnene har fundet ud af, der er forskellige skraldespande til de forskellige ting.
- Efterfølgende; vi har stadig "rådnekassen", biospand/affaldssortering, planter...
- Børnene er blevet inspireret til nye ord; fx biospand og efterspørger den
- Det var vores forventning at være rollemodeller og vise et engagement – det har vi levet op til
- vi var nysgerrige på, om interessen kunne opretholdes. Og lidt som forventet faldt den efter 2 uger. Heri er der dog en effekt af en dominoeffekt ift. en gruppedynamik og interessen omkring emnet, som man skal have for øje
- 3 uger er passende længde ift. vores projektuger ift. at nå i dybden med emnet – som vi forventede.

Ting der overrasker:

- Hvordan børnene tænker og hvilken indstilling de har til turene/aktiviteterne – det kræver en del forberedelse af børnene
- Vi oplevede en spejling i børnenes optagethed pga. de voksnes engagement.
- Vi er kunstbærere, og det giver et godt afkast videre til børnene
- At en stor del af børnene ikke kunne rive papir i stykker!
- Interessen for at gå i dybden om et emne
- Vuggestuen viser stadig interesse for de ting, vi satte i gang
- Børnehaven er stadig nysgerrig på krible/krable-tingene

Børneperspektivet; hvordan deltog børnene og hvad ser vi efterfølgende ift. læringsmiljøet?:

- Børnene var generelt meget deltagende. De er stadig nysgerrige på projektet og skal "fodres" med input
- At de efterspørger eksperimentet med at lave en "vulkan" igen, indikerer for os, at de er blevet optaget af noget spændende, som de gerne vil have mere af. Ligeledes at de er optaget af den blomst, de har plantet

Herudover:

Vug:

- Vi har haft fokus på affaldssortering, efterår, blade og æbler på træerne, solen der skinner og katte i Brumleby; dvs. æstetiske læreprocesser. Børnene har deltaget og været interesseret

Bh:

- Mange af børnene har svært ved, der bliver stillet krav til dem
- Mange børn er udfordret på uvante omgivelser/noget de ikke har prøvet før

Hvordan skal det, vi har lært, have betydning for vores pædagogiske praksis fremover?

Kan det overføres til lignende aktiviteter?

Vil vi gøre noget anderledes næste gang?:

- Vi skal fortsat huske at sørge for tid og fordybelse til børnene.
- Mere alderspassende aktiviteter; passe på med ikke at sætte baren for højt
- Der var en sporadisk deltagelse i vuggestuen og hos minituderne
- At få indkøbt de ting, vi skal bruge i god tid
- At få lånt bøger fra biblioteket om emner
- At der kan være mulighed for at komme i skoven
- Mere forberedelse
- Det er et "ongoing" fokusområde.
- Det at se, gøre, smage, sanse og være i dialog med andre om det, det stopper aldrig
- Tingene skal gerne implementeres i legene/fantasien så der stadig er interesse for emnet
- Vi kan være i tvivl om, hvor meget der følges op på det derhjemme?

- Vi skal være opmærksomme på at fastholde koncepterne/idéerne
- Vigtigt at forberede børnene for at nå det største børneperspektiv
- Være nysgerrige på hvad de har med at erfaringer på forhånd og hvad børnenes ståsted/udgangspunkt er inden vi starter
- 3 uger er passende længde til projektugerne i efteråret ift. at nå i dybden med emnet – som vi forventede.

Fra forældrebestyrelsen

Forældrebestyrelsen har denne gang valgt at evaluere den pædagogiske læreplan ud fra to følgende spørgsmål:

1. Kan beskrivelsen af, hvordan børnene støttes i overgange mellem hjem og institution og institution til skole genkendes? Savnes der noget ift. dette?

Denne evaluering er på vej....

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud